

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Факультет педагогіки та психології

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛІНГВІСТИКА

Ступінь магістра

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 «Філологія»

035.01 Українська мова та література

Освітня програма Українська мова і література

Миколаїв – 2019

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Рускуліс Лілія Володимирівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат педагогічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол від "27" серпня 2019 року № 1

Завідувачка кафедри української мови і літератури (Рускуліс Л. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології

Протокол від "27" серпня 2019 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Чугуєва І. С.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від "27" серпня 2019 року № 14

Голова навчально-методичної комісії університету (Кузнєцова О. А.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Психолінгвістика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 035.01 Філологія (Українська мова і література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вербальна організація та вербальна поведінка людини.

Міждисциплінарні зв'язки: лінгвістика, лінгвістика тексту, психологія, логопедія та дефектологія, етнолінгвістика, соціолінгвістика, філософія мови та лінгвістична методологія.

Програма навчальної дисципліни складається з одного модуля: Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: формування умінь аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоєння інформації про зміст, проблеми і методи сучасної психолінгвістики; теорію мовленнєвої діяльності, її структуру та механізми; поняття філогенезу мови та онтогенезу мовлення.

Завдання курсу:

- ознайомитися з предметом «Психолінгвістика», його структурою; періодизацією становлення та розвитку;
- визначити мовні явища у контексті психолінгвістичного аналізу;
- розглянути теорії виникнення мови (філогенез); процес становлення і розвитку мовлення окремого індивіда (онтогенез);
- усвідомити психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення;
- проаналізувати текст як об'єкт психолінгвістики. Ознайомитися з поняттям «інтерпретація тексту»;
- аналізувати мовленнєву діяльність в соціокультурно-мовленнєвому контексті.

У результаті вивчення курсу студент студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні: застосовує досягнення національної та світової культури у вирішенні власних професійних та життєвих завдань; володіє розвиненою культурою мислення, умінням ясно й логічно висловлювати свої думки; володіє навичками наукової організації праці; розвиває навички самостійного опанування нових знань; уміє працювати з довідковою літературою, різнотипними словниками, електронними базами даних, системами інформаційного пошуку; володіє знаннями з основних напрямків, закономірностей, змісту і форм наукової діяльності, методів планування, організації та керування науковою творчістю, роботою наукових колективів.

II. Фахові: орієнтується в наукових парадигмах загального мовознавства; застосовує знання мови на практиці, користується мовними одиницями; критично оцінює набутий досвід із позицій останніх досягнень філологічної науки; володіє сучасною мовознавчою термінологією; знає теорії виникнення мови (філогенез) та процесу становлення і розвитку мовлення окремого індивіда; володіє всіма видами мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, письмо, аудіювання) на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства; має сформовані уміння та навички здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою; уміє застосовувати сучасні наукові методи лінгвістичних, зокрема соціолінгвістичних, психолінгвістичних, лексикографічних, семантичних, когнітивних досліджень; володіє навичками планування та проведення лінгвістичного експерименту; має сформовані уміння аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоїв інформацію про зміст, проблеми й методи сучасної психолінгвістики.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1.Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена

Тема 1. Предмет психолінгвістики, причини виникнення, галузева приналежність. Історія зародження й розвитку психолінгвістики. Прикладні аспекти психолінгвістики.

Тема 2. Експериментальна психолінгвістика. Основні поняття й терміни експериментальної психолінгвістики.

Кредит 2. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми

Тема 3. Мовна особистість у психолінгвістиці.

Тема 4. Мовні явища в контексті психолінгвістичного аналізу. Мовна здібність: структура, зміст. Мовленнєва діяльність, її структура й механізми. Моделі мовленнєвої діяльності. Мовленнєва діяльність у соціокультурному мовному контексті. Сприйняття мовлення. Розуміння мовлення як мисленнєво-мнемічний процес, моделювання розуміння мовлення. Породження мовленнєвого висловлювання.

Тема 5. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення. Мислення й мова. Теорія ментальної мови у вітчизняній та світовій науці. Проблеми внутрішнього мовлення. Дуальна організація роботи головного мозку.

Кредит 3. Філогенез мови

Тема 6. Філогенез мови. Теорія виникнення мови зі звуків, що успадковані від тваринних предків. Створення мови силою людського розуму.

Кредит 4. Онтогенез мовлення.

Тема 7. Передумови виникнення потреби в спілкуванні.

Тема 8. Особливості дитячого мовлення. Ігрові лінгвістичні «породження» в мовленні дитини. «Проблемні» діти: мовлення, інтелект, знаки.

Тема 9. Проблеми двомовності й культура. Розвиток «двомовної дитини». Ранній розвиток нерідної мови як проблема навчання операцій зі знаками.

Кредит 5. Текст у лінгвістиці психолінгвістиці.

Тема 10. Поняття тексту в лінгвістиці та психолінгвістиці. Категорійна ієрархія тексту (цілісність, зв'язність, членованість). Інтерпретація тексту як результат переведення змісту повідомлення.

4. Рекомендована література

Базова

1. Беянин В. П. Психолінгвістика: учеб. М.: Флинта: Московский психолого-социальный институт, 2004. 232 с.
2. Выготский Л. Мышление и речь. М.: Лабиринт, 1996. 416 с.
3. Горелов И. Н., Седых К. Ф. Основы психолінгвістики. М.: Лабиринт, 2004. 316с.
4. Жинкин Н. Речь как проводник информации. М.: Наука, 1982. 160 с.
5. Залевская А. А. Введение в психолінгвістику. М.: Лабиринт, 1999. 160 с.
6. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики: навч. посіб. Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2002. 168 с.
7. Зимняя И. Лингвопсихология речевой деятельности. Москва-Воронеж, 2001. 432 с.
8. Ковшиков В. А. Психолінгвістика. Теория речевой деятельности. М.: АСТ: Астрель, 2007. 318 с.
9. Куранова С. І. Основы психолінгвістики: навч. посіб. К.: ВЦ Академія, 2010. 208 с.
10. Леонтьев А. А. Основы психолінгвістики. 3-е изд. М.: Наука, 2003. 287 с.
11. Методичні рекомендації до курсу «Психолінгвістика» / укладач: К. А. Марчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 39 с.
12. Настин И. В. Психолінгвістика. М.: Московский психологический социальный институт, 2007. 180 с.
13. Уланович О. И. Психолінгвістика: учеб. пособ. Минск: изд-во Гревцова, 2010. 240 с.
14. Шахнарович А. М. Проблемы психолінгвістики. М.: Наука, 1987. 237 с.

Додаткова

1. Актуальные проблемы современной лингвистики: учеб. пособ / Сост. Л. Н. Чурилина. М.: Флинта: Наука, 2007. 416 с.

2. Алефиренко Н. С. Современные проблемы науки о языке: учеб. пособ. М.: Флинта: Наука, 2005. 416 с.
3. Бадмаев Б. Ц., Малышев А. А. Психология обучения речевому мастерству. М.: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 1999. 224 с.
4. Басова Н. Педагогика и практическая психология. Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. 416с.
5. Бацевич Ф. С. Атмосфера спілкування: спроба психолінгвістичного дослідження. *Мовознавство*. 2002. №№ 4–5.
6. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підр. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
7. Білецький А. О. Про мову і мовознавство: навч. посіб. студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. К.: «АртЕк», 1996. 224 с.
8. Богоявленский Д. Н., Менчинская Н. А. Психология усвоения знаний в школе. М.: Изд-во АПН РСФСР, 1959. 298 с.
9. Бондаренко О. Ф. Факторний аналіз психолінгвістичних особливостей висловлювання у психотерапії. *Мовознавство*. 1991. № 4.
10. Брудний А. Понимание как философско-психологическая проблема. *Вопросы философии*. 1975. № 10. С.109–117.
11. Брунер Дж. Процесс обучения: пер. с англ.. М.: Просвещение, 1962. 124 с.
12. Будагов Р. Человек и его язык. М.: Просвещение, 1976. 247 с.
13. Бухтиярова С. Психолінгвістическіе і психологіческіе основи усвоения личностно ориентированной лексики. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 61-64.
14. Ваганев А. Г. Мифологическое мышление в создании современного человека. *Мир психологии*. 2003. № 3. С. 62
15. Винославская О. В., Андрейченко Н. Г. Розвиток практичної компоненти комунікативної компетентності студентів технічних університетів. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 12. С. 65–69.
16. Вікова психологія / за ред. Г.С. Костюка. К.: Рад. шк., 1976. 269 с.
17. Власова О. І. Педагогічна психологія: навч. посіб. К.: Либідь, 2005. 400 с.
18. Вопросы психологии познавательной деятельности школьников и студентов. М.: Наука, 1988. 216 с.
19. Выготский Л. Педагогическая психология М.: Педагогика, 1991. 479 с.
20. Гавриш Н. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці. Донецьк: ТОВ «Либідь», 2001. 218 с.
21. Гальперин И. Р. Информативность единиц языка. Москва: Высшая школа, 1974. 175 с.
22. Гойхман О. Я., Надеина Т. М. Основы речевой коммуникации: учеб. для вузов. М.: ИНФРА. 272 с.
23. Гришенин В. Организация информации в тексте. *Научная речь. Лингводидактические аспекты описания и преподавания*: сСб. научн. трудов. М. Изд-во ун-та дружбы народов, 1988. С. 4–13.
24. Гумбольдт В. Избранные труды по общему языкознанию. М.: Знание, 1984. 70 с.
25. Жинкин Н. Коммуникативная система человека и развитие речи в школе. М.: Просвещение, 1969. 104 с.
26. Жинкин Н. Психологические основы развития мышления и речи. *Русский язык в школе*. 1985. № 1. С. 47–54.
27. Журавлев И. Психолого-лингвистический анализ субъективности. *Психологический журнал*. 2004. № 4. С. 66–74.
28. Залевская А. А. Психолінгвістический поход к анализу языковых явлений. *Вопросы языкознания*. 1999. № 6. С. 15–19.
29. Зимняя И. Предметный анализ текста как продукта говорения. Смысловое восприятие речевого сообщения. М.: Наука, 1976. С. 38–56.
30. Зимняя И. Педагогическая психология: учеб. для вузов. изд. 2-е, доп., испр. и перераб. М.: Логос, 2000. 384 с.

31. Кісь Р. Мова, думка і культурна реальність (від Олександра Потебні до гіпотези мовного релятивізму). Львів: Літопис, 2002. 304 с.
32. Кузьменко Е. Психолінгвістическіе і психологіческіе аспекти личностно орієнтованного общенія. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 65–71.
33. Леонтьев А. Психологіческіе проблемы массовой коммуникации. М.: Наука, 1974. 146 с.
34. Леонтьев А. Язык, речь, речевая деятельность. М.: Просвещение, 1969. 214 с.
35. Леонтьев А. А. Язык и речевая деятельность в общей и педагогической психологии. *Избранные психологические труды*. М.: Российская академия образования. Моск. психолого-соц. ин-т., 2001. 364 с.
36. Лурия А. Язык и сознание / Под. ред Д. Хомской. М. : Изд-во МГУ, 1979. 320 с.
37. Маркова А. Психология усвоения языка как средства общения. Москва: Наука, 1974. 218 с.
38. Маслова В. А. К построению психолінгвістической модели коннотации. *Вопросы языкознания*. 1989. № 1. С. 12-15.
39. Маслова В. А. Когнітивна лінгвістика: учеб. пособ. Минск: ТетраСистемс, 2005. 256 с.
40. Мельник О. Что такое психолінгвістика? *Иностранные языки в школе*. 2004. № 4. С. 82–85.
41. Немов Р. Психология: словарь-справочник. В 2-х ч. М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕС, 2003. Ч. I. 304 с.
42. Педагогическое речеведение: Словарь-справочник. Изд. 2-е./ Под ред. Т. А. Ладыженской и А. К. Михальской. М.: Флинта, Наука, 1998. 312 с.
43. Пленкин Н. Умение создавать текст. *Русский язык в школе*. 1981. № 5. С. 13– 5.
44. Потебня А. Мысль и язык. К.: СИНТО. 1993. 163 с.
45. Потебня А. Эстетика и поэтика. М.: Знание, 1976. 614 с.
46. Протасова Е. Ю. Функциональная прагматика: вариант психолінгвістики или общая теория языкознания? *Вопросы языкознания*. 1999. № 1. С. 34-39.
47. Рискаль Н. М. Про психологічну семантику діалогічного текста. *Практична психологія та соціальна робота*. 2006 № 2. С. 4–7.
48. Романов Д. А. Психолінгвістическое обоснование эмоциональной идентификации. *Вопросы языкознания*. 2005. № 1. С. 14–17.
49. Свиридова Л. Эмоциональность и ее связь с психологическим фактором в текстовом аспекте. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 56–60.
50. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 460 с.
51. Слобин Д., Грин Дж. Психолінгвістика. М.: Прогресс, 1976. 349 с.
52. Фердінан де Соссюр. Курс загальної лінгвістики / пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. К.: Основа. 1998. 230 с.
53. Філіппова І. Ю. Міжкультурна комунікація. Психологічний дискурс. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 4. С. 5.
54. Фрумкина Р. М. Психолінгвістика: учеб. пособ. для студ. высш. учебн. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 320 с.
55. Чепелева Н. Психологія читання тексту студентами вузів. К.: Либідь, 1990. 98 с.
56. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность. Л.: Наука, 1974. 395 с.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

4. Засоби діагностики успішності навчання: виконання індивідуальних завдань, контрольних і практичних робіт, самостійна робота студента, укладання словника до курсу, написання реферату, опрацювання матеріалів із інтернет-ресурсів.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛІНГВІСТИКА

Ступінь магістра

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 «Філологія»

035.01 Українська мова та література

2019-2020 навчальний рік

Розробник: Рускуліс Лілія Володимирівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат педагогічних наук, доцент (Рускуліс Л.В.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Української мови і літератури

Протокол № 1 від «27» серпня, 2019 р.

Завідувачка кафедри (Рускуліс Л. В.)
«27» серпня, 2019 р.

І.Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Варіативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферат) – 1	Спеціальність: 035.01 Українська мова та література	<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	
<i>Семестр</i>			
8-й			
Загальна кількість годин – 150		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання – 8; аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 4	Ступінь: магістра	12 год.	
		<i>Практичні</i>	
		20 год.	
		<i>Самостійна робота</i>	
		118 год.	
		Вид контролю: залік	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 34 год. – аудиторні заняття, 116 год. – самостійна робота (23%/77%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Варіативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферат) – 1	Спеціальність: 035.01 Українська мова та література	Рік підготовки:	
		4-й	
Семестр			
8-й			
Загальна кількість годин – 150		Лекції	
	Ступінь: магістра	4 год.	
		Практичні	
		6 год.	
		Самостійна робота	
		140 год.	
		Вид контролю: залік	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 10 год. – аудиторні заняття, 140 год. – самостійна робота (7%/93%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: формування умінь аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоєння інформації про зміст, проблеми і методи сучасної психолінгвістики; теорію мовленнєвої діяльності, її структуру та механізми; поняття філогенезу мови та онтогенезу мовлення.

Завдання курсу:

- ознайомитися з предметом «Психолінгвістика», його структурою; періодизацією становлення та розвитку;
- визначити мовні явища у контексті психолінгвістичного аналізу;
- розглянути теорії виникнення мови (філогенез); процес становлення і розвитку мовлення окремого індивіда (онтогенез);
- усвідомити психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення;
- проаналізувати текст як об'єкт психолінгвістики. Ознайомитися з поняттям «інтерпретація тексту»;
- аналізувати мовленнєву діяльність в соціокультурно-мовленнєвому контексті.

Передумови для вивчення дисципліни: курс тісно пов'язаний зі вступом до мовознавства та теоретичними проблемами мовознавства, лінгвофілософією, психологією, лінгвістикою тексту.

Навчальна дисципліна складається з 4-х кредитів.

Результати навчання:

- знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності;
- уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом мовознавства;
- знання найважливіших методичних та філологічних вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл;
- уміння використовувати професійно профільовані знання для аналізу і інтерпретації художнього тексту.
- здатність до пошуку, оцінювання, інтерпретації та синтезу наукової інформації, отриманої з різних джерел

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні: застосовує досягнення національної та світової культури у вирішенні власних професійних та життєвих завдань; володіє розвиненою культурою мислення, умінням ясно й логічно висловлювати свої думки; володіє навичками наукової організації праці; розвиває навички самостійного опанування нових знань; уміє працювати з довідковою літературою, різнотипними словниками, електронними базами даних, системами інформаційного пошуку; володіє знаннями з основних напрямків, закономірностей, змісту і форм наукової діяльності, методів планування, організації та керування науковою творчістю, роботою наукових колективів.

II. Фахові: орієнтується в наукових парадигмах загального та прикладного мовознавства; застосовує знання мови на практиці, користується мовними одиницями; критично оцінює набутий досвід із позицій останніх досягнень філологічної науки; володіє сучасною мовознавчою термінологією; знає теорії виникнення мови (філогенез) та процесу становлення і розвитку мовлення окремого індивіда; володіє всіма видами мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, письмо, аудіювання) на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства; має сформовані уміння та навички здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою; уміє застосовувати сучасні наукові методи лінгвістичних, зокрема соціолінгвістичних, психолінгвістичних, лексикографічних, семантичних, когнітивних досліджень; володіє навичками планування та проведення лінгвістичного експерименту; має сформовані уміння аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоїв інформацію про зміст, проблеми й методи сучасної психолінгвістики;

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1.Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена

Тема 1. Предмет психолінгвістики, причини виникнення, галузева приналежність. Історія зародження й розвитку психолінгвістики. Прикладні аспекти психолінгвістики.

Тема 2. Експериментальна психолінгвістика. Основні поняття й терміни експериментальної психолінгвістики.

Кредит 2. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми

Тема 3. Мовна особистість у психолінгвістиці.

Тема 4. Мовні явища в контексті психолінгвістичного аналізу. Мовна здібність: структура, зміст. Мовленнєва діяльність, її структура й механізми. Моделі мовленнєвої діяльності. Мовленнєва діяльність у соціокультурному мовному контексті. Сприйняття мовлення. Розуміння мовлення як мисленнєво-мнемічний процес, моделювання розуміння мовлення. Породження мовленнєвого висловлювання.

Тема 5. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення. Мислення й мова. Теорія ментальної мови у вітчизняній та світовій науці. Проблеми внутрішнього мовлення. Дуальна організація роботи головного мозку.

Кредит 3. Філогенез мови

Тема 6. Філогенез мови. Теорія виникнення мови зі звуків, що успадковані від тваринних предків. Створення мови силою людського розуму.

Кредит 4. Онтогенез мовлення.

Тема 7. Передумови виникнення потреби в спілкуванні.

Тема 8. Особливості дитячого мовлення. Ігрові лінгвістичні «породження» в мовленні дитини. «Проблемні» діти: мовлення, інтелект, знаки.

Тема 9. Проблеми двомовності й культура. Розвиток «двомовної дитини». Ранній розвиток нерідної мови як проблема навчання операцій зі знаками.

Кредит 5. Текст у лінгвістиці психолінгвістиці.

Тема 10. Поняття тексту в лінгвістиці та психолінгвістиці. Категорійна ієрархія тексту (цілісність, зв'язність, членованість). Інтерпретація тексту як результат переведення змісту повідомлення.

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	к	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1.Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена						
Тема 1. Предмет психолінгвістики, причини виникнення, галузева приналежність. Історія зародження й розвитку психолінгвістики. Прикладні аспекти психолінгвістики.	17	1	2			14
Тема 2. Експериментальна психолінгвістика. Основні поняття й терміни експериментальної психолінгвістики.	13	1	2			10
Усього:	30	2	4			24
Кредит 2. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми						
Тема 3. Мовна особистість у психолінгвістиці. Мовні явища в контексті психолінгвістичного аналізу. Мовна здібність: структура, зміст.	14	2	2			10

Тема 4. Мовленнєва діяльність, її структура й механізми. Моделі мовленнєвої діяльності. Мовленнєва діяльність у соціокультурному мовному контексті. Сприйняття мовлення. Розуміння мовлення як мисленнєво-мнемічний процес, моделювання розуміння мовлення. Породження мовленнєвого висловлювання.	8	1	1			6
Тема 5. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення. Мислення й мова. Теорія ментальної мови у вітчизняній та світовій науці. Проблеми внутрішнього мовлення. Дуальна організація роботи головного мозку.	8	1	1			6
Усього:	30	4	4			22
Кредит 3. Філогенез мови						
Тема 6. Філогенез мови. Теорія виникнення мови зі звуків, що успадковані від тваринних предків. Створення мови силою людського розуму.	30	2	4			24
Усього:	30	2	4			24
Кредит 4. Онтогенез мови						
Тема 7. Онтогенез мовлення. Передумови виникнення потреби в спілкуванні.	10	2	2			6
Тема 8. Особливості дитячого мовлення. Ігрові лінгвістичні «породження» в мовленні дитини. «Проблемні» діти: мовлення, інтелект, знаки.	14	2	2			10
Тема 9. Проблеми двомовності й культура. Розвиток «двомовної дитини». Ранній розвиток нерідної мови як проблема навчання операцій зі знаками.	6		2			4
Усього:	30	4	6			20
Кредит 5. Текст у лінгвістиці й психолінгвістиці						
Тема 10. Поняття тексту в лінгвістиці та психолінгвістиці. Категорійна ієрархія тексту (цілісність, зв'язність, членованість). Інтерпретація тексту як результат переведення змісту повідомлення.	30		2			28
Усього:	30		2			28
Усього годин:	150	12	20			118

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	к	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1.Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена						
Тема 1. Предмет психолінгвістики, причини виникнення, галузева приналежність. Історія	15	1				14

зародження й розвитку психолінгвістики. Прикладні аспекти психолінгвістики.						
Тема 2. Експериментальна психолінгвістика. Основні поняття й терміни експериментальної психолінгвістики.	15	1				14
Усього:	30	2				28
Кредит 2. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми						
Тема 3. Мовна особистість у психолінгвістиці. Мовні явища в контексті психолінгвістичного аналізу. Мовна здібність: структура, зміст.	10					10
Тема 4. Мовленнєва діяльність, її структура й механізми. Моделі мовленнєвої діяльності. Мовленнєва діяльність у соціокультурному мовному контексті. Сприйняття мовлення. Розуміння мовлення як мисленнєво-мнемічний процес, моделювання розуміння мовлення. Породження мовленнєвого висловлювання.	13	1	2			10
Тема 5. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення. Мислення й мова. Теорія ментальної мови у вітчизняній та світовій науці. Проблеми внутрішнього мовлення. Дуальна організація роботи головного мозку.	7					7
Усього:	30	1	2			27
Кредит 3. Філогенез мови						
Тема 6. Філогенез мови. Теорія виникнення мови зі звуків, що успадковані від тваринних предків. Створення мови силою людського розуму.	30					30
Усього:	30					30
Кредит 4. Онтогенез мови						
Тема 7. Онтогенез мовлення. Передумови виникнення потреби в спілкуванні.	11	1	2			8
Тема 8. Особливості дитячого мовлення. Ігрові лінгвістичні «породження» в мовленні дитини. «Проблемні» діти: мовлення, інтелект, знаки.	12		2			10
Тема 9. Проблеми двомовності й культура. Розвиток «двомовної дитини». Ранній розвиток нерідної мови як проблема навчання операцій зі знаками.	7					7
Усього:	30	1	4			25
Кредит 5. Текст у лінгвістиці й психолінгвістиці						
Тема 10. Поняття тексту в лінгвістиці та психолінгвістиці. Категорійна ієрархія тексту (цілісність, зв'язність, членованість). Інтерпретація тексту як результат переведення змісту повідомлення.	30					30

Усього:	30					30	
Усього годин:	150	4	6			140	

4.Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Тема 1. Психолінгвістика як наука про мовленнєву діяльність.	1
2.	Тема 2. Експериментальна психолінгвістика.	1
<i>Кредит 2</i>		
3.	Тема 3. Мовна особистість у психолінгвістиці.	2
4.	Тема 4. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми.	1
5.	Тема 5. Сприйняття й розуміння мовлення та тексту.	1
<i>Кредит 3</i>		
6.	Тема 6. Філогенез мови.	2
<i>Кредит 4</i>		
7.	Тема 7. Психолінгвістичний аналіз онтогенезу мовлення.	2
8.	Тема 8. Особливості дитячого мовлення. Ігрові лінгвістичні «породження» у мовленні дитини. «Проблемні» діти: мовлення, інтелект, знаки.	2
Разом:		12

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Тема 1. Психолінгвістика як наука про мовленнєву діяльність. Історія зародження та розвитку психолінгвістики.	1
2.	Тема 2. Експериментальна психолінгвістика.	1
<i>Кредит 2</i>		
3.	Тема 4. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми.	1
<i>Кредит 4</i>		
4.	Тема 7. Психолінгвістичний аналіз онтогенезу мовлення Онтогенез мовлення: концепція онтогенезу мовлення Н. Хомського (нативізм); концепція онтогенезу мовлення радянської психолінгвістики.	1
Разом:		4

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Тема 1. Психолінгвістика як наука про мовленнєву діяльність.	2
2.	Тема 2. Експериментальна психолінгвістика.	2
<i>Кредит 2</i>		
3.	Тема 3. Мовна особистість у психолінгвістиці.	2
4.	Тема 4. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми.	1
5.	Тема 5. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення.	1
<i>Кредит 3</i>		
6.	Тема 6. Філогенез мови.	4

<i>Кредит 4</i>		
7.	Тема 7. Психолінгвістичний аналіз онтогенезу мовлення.	2
8.	Тема 8. Особливості дитячого мовлення.	2
9.	Тема 9. Проблеми двомовності й культура.	2
<i>Кредит 5</i>		
10	Тема 10. Поняття тексту в лінгвістиці й психолінгвістиці.	2
Разом:		20

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 2</i>		
1.	Тема 4. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми.	2
<i>Кредит 4</i>		
2.	Тема 7. Психолінгвістичний аналіз онтогенезу мовлення.	2
3.	Тема 8. Особливості дитячого мовлення.	2
Разом:		6

6. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Концепція зв'язку мовлення й думки, духу народу; мови як витвору народної мовної свідомості, психологічної мовленнєвої організації індивіда у працях О. Потебні.	6
2.	Психолінгвістика у колі суміжних наук. Прикладні аспекти психолінгвістики.	4
3.	Лінгвістичний напрямок у психолінгвістиці.	4
4.	Підготуйте повідомлення на тему: - Значення доробку Бодуена де Куртена у становлення психолінгвістики. - Біологічна концепція мови А. Шлейхера. - Х. Штейнталь – основоположник психологічного напрямку в мовознавстві. - Унесок Л. Блумфілда у розвиток біхевіоризму. - Новаторська концепція розвитку думки О. Потебні. - Нейропсихолінгвістика як дослідження психофізіологічних механізмів породження й розпізнавання мовлення. - Актуальні питання патопсихолінгвістики. - Перспективи розвитку лінгвістичної гендерології та її вплив на психолінгвістику. - Моделюванням вербальної поведінки у системах штучного інтелекту.	10
<i>Кредит 2</i>		
5.	Мова як багатоаспектний феномен. Мова як діяльність. Поняття діяльності, види діяльності. Терміни «мова», «мовлення», «мовленнєва діяльність».	2
6.	Мова як енергія в роботах В. фон Гумбольдта.	8
7.	Експлікація психіки й мовленнєва поведінка особистості (Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн).	6
8.	Мовленнєвий акт, його типи та структура.	2
9.	Поняття «мислення» у психологічній науці. Види мислення. Мислення і вікові особливості особистості.	4

<i>Кредит 3</i>		
10.	Теорія трудових викриків (презентація, добірка медіа-сюжетів).	24
<i>Кредит 4</i>		
11.	Концепція онтогенезу мовлення радянської психолінгвістики (Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн).	4
12.	Проблема розвитку дітей-мауглі.	12
13.	Проблеми розвитку у «двомовної дитини». Що таке дитячий білінгвізм і які його позитивні сторони? Розвиток дітей у білінгвальній сім'ї (за допомогою інтернет-видань).	4
<i>Кредит 5</i>		
14.	Структура тексту. Основні ознаки тексту в психолінгвістиці лінгвістиці. Аналіз текстів різних стилів.	28
Разом:		118

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Концепція зв'язку мовлення й думки, духу народу; мови як витвору народної мовної свідомості, психологічної мовленнєвої організації індивіда у працях О. Потебні.	6
2.	Психолінгвістика у колі суміжних наук. Прикладні аспекти психолінгвістики.	4
3.	Лінгвістичний напрямок у психолінгвістиці.	4
4.	Підготуйте повідомлення на тему: - Значення доробку Бодуена де Куртена у становлення психолінгвістики. - Біологічна концепція мови А. Шлейхера. - Х. Штейнталь – основоположник психологічного напрямку в мовознавстві. - Унесок Л. Блумфілда у розвиток біхевіоризму. - Новаторська концепція розвитку думки О. Потебні. - Нейропсихолінгвістика як дослідження психофізіологічних механізмів породження й розпізнавання мовлення. - Актуальні питання патопсихолінгвістики. - Перспективи розвитку лінгвістичної гендерології та її вплив на психолінгвістику. - Моделюванням вербальної поведінки у системах штучного інтелекту.	14
<i>Кредит 2</i>		
5.	Мова як багатоаспектний феномен. Мова як діяльність. Поняття діяльності, види діяльності. Терміни «мова», «мовлення», «мовленнєва діяльність».	2
6.	Мова як енергія в роботах В. фон Гумбольдта.	8
7.	Експлікація психіки й мовленнєва поведінка особистості (Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн).	11
8.	Мовленнєвий акт, його типи та структура.	2
9.	Поняття «мислення» у психологічній науці. Види мислення. Мислення і вікові особливості особистості.	4
<i>Кредит 3</i>		
10.	Теорія трудових викриків (презентація, добірка медіа-сюжетів).	30
<i>Кредит 4</i>		
11.	Концепція онтогенезу мовлення радянської психолінгвістики (Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн).	4

12.	Проблема розвитку дітей-мауглі.	17
13.	Проблеми розвиток у «двомовної дитини». Що таке дитячий білінгвізм і які його позитивні сторони? Розвиток дітей у білінгвальній сім'ї (за допомогою інтернет-видань).	4
<i>Кредит 5</i>		
14.	Структура тексту. Основні ознаки тексту в психолінгвістиці лінгвістиці. Аналіз текстів різних стилів.	30
Разом:		140

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Укладання словника з психолінгвістики, написання рефератів, підготовка презентацій.

8. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно за умови, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; відповідає мовним нормам. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється дуже добре, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; однак трапляються незначні мовленнєві огріхи. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється добре, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; однак трапляються незначні мовленнєві огріхи. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється достатньо, якщо відповідь змістовна, однак неповна, репліки недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином використання термінологічної лексики; порушується послідовність і логічність викладу думок; надається перевага невербальній комунікації; трапляються суттєві мовленнєві огріхи.

Студенту виставляється задовільно, якщо він бере участь в обговоренні теоретичних питань практичного заняття, проте, відповіді є недостатніми за обсягом (до 5-6 реплік), елементарними за змістом, зі значною кількістю помилок різного роду.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 250 до 500 балів (за 5 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 5крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота										КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100	500/100
25	25	15	15	20	50	10	30	10	50		

***Примітка.** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

9. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

11. Рекомендована література

Базова

1. Белянин В. П. Психолінгвістика: учеб. М.: Флинта: Московский психолого-социальный институт, 2004. 232 с.
2. Выготский Л. Мышление и речь. М.: Лабиринт, 1996. 416 с.
3. Горелов И. Н., Седых К. Ф. Основы психолінгвістики. М.: Лабиринт, 2004. 316с.
4. Жинкин Н. Речь как проводник информации. М.: Наука, 1982. 160 с.
5. Залевская А. А. Введение в психолінгвістику. М.: Лабиринт, 1999. 160 с.
6. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики: навч. посіб. Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2002. 168 с.
7. Зимняя И. Лингвопсихология речевой деятельности. Москва-Воронеж, 2001. 432 с.
8. Ковшиков В. А. Психолінгвістика. Теория речевой деятельности. М.: АСТ: Астрель, 2007. 318 с.
9. Куранова С. І. Основы психолінгвістики: навч. посіб. К.: ВЦ Академія, 2010. 208 с.
10. Леонтьев А. А. Основы психолінгвістики. 3-е изд. М.: Наука, 2003. 287 с.
11. Методичні рекомендації до курсу «Психолінгвістика» / укладач: К. А. Марчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 39 с.
12. Настин И. В. Психолінгвістика. М.: Московский психологический социальный институт, 2007. 180 с.
13. Уланович О. И. Психолінгвістика: учеб. пособ. Минск: изд-во Гревцова, 2010. 240 с.
14. Шахнарович А. М. Проблемы психолінгвістики. М.: Наука, 1987. 237 с.

Додаткова

1. Актуальные проблемы современной лингвистики: учеб. пособ / Сост. Л. Н. Чурилина. М.: Флинта: Наука, 2007. 416 с.

2. Алефиренко Н. С. Современные проблемы науки о языке: учеб. пособ. М.: Флинта: Наука, 2005. 416 с.
3. Бадмаев Б. Ц., Малышев А. А. Психология обучения речевому мастерству. М.: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 1999. 224 с.
4. Басова Н. Педагогика и практическая психология. Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. 416с.
5. Бацевич Ф. С. Атмосфера спілкування: спроба психолінгвістичного дослідження. Мовознавство. 2002. №№ 4–5.
6. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підр. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
7. Білецький А. О. Про мову і мовознавство: навч. посіб. студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. К.: «АртЕк», 1996. 224 с.
8. Богоявленский Д. Н., Менчинская Н. А. Психология усвоения знаний в школе. М.: Изд-во АПН РСФСР, 1959. 298 с.
9. Бондаренко О. Ф. Факторний аналіз психолінгвістичних особливостей висловлювання у психотерапії. Мовознавство. 1991. № 4.
10. Брудный А. Понимание как философско-психологическая проблема. Вопросы философии. 1975. № 10. С.109–117.
11. Брунер Дж. Процесс обучения: пер. с англ.. М.: Просвещение, 1962. 124 с.
12. Будагов Р. Человек и его язык. М.: Просвещение, 1976. 247 с.
13. Бухтиярова С. Психолінгвістическіе і психологіческіе основы усвоения личностно ориентированной лексики. Прикладная психология и психоанализ. 2004. № 4. С. 61–64.
14. Ваганев А. Г. Мифологическое мышление в создании современного человека. Мир психологии. 2003. № 3. С. 62
15. Винославская О. В., Андрейченко Н. Г. Розвиток практичної компоненти комунікативної компетентності студентів технічних університетів. Практична психологія та соціальна робота. 2004. № 12. С. 65–69.
16. Вікова психологія / за ред. Г.С. Костюка. К.: Рад. шк., 1976. 269 с.
17. Власова О. І. Педагогічна психологія: навч. посіб. К.: Либідь, 2005. 400 с.
18. Вопросы психологии познавательной деятельности школьников и студентов. М.: Наука, 1988. 216 с.
19. Выготский Л. Педагогическая психология М.: Педагогика, 1991. 479 с.
20. Гавриш Н. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці. Донецьк: ТОВ «Либідь», 2001. 218 с.
21. Гальперин И. Р. Информативность единиц языка. Москва: Высшая школа, 1974. 175 с.
22. Гойхман О. Я., Надеина Т. М. Основы речевой коммуникации: учеб. для вузов. М.: ИНФРА. 272 с.
23. Григорьева В. Н., Даулетова В. В. В конфликте может выиграть каждый. Библиотека. 2003. № 12. С. 64
24. Гришенин В. Организация информации в тексте. Научная речь. Лингводидактические аспекты описания и преподавания: сСб. научн. трудов. М. Изд-во ун-та дружбы народов, 1988. С. 4–13.
25. Гумбольдт В. Избранные труды по общему языкознанию. М.: Знание, 1984. 70 с.
26. Жинкин Н. Коммуникативная система человека и развитие речи в школе. М.: Просвещение, 1969. 104 с.
27. Жинкин Н. Психологические основы развития мышления и речи. Русский язык в школе. 1985. № 1. С. 47–54.
28. Журавлев И. Психолого-лінгвістический анализ субъективности. Психологический журнал. 2004. № 4. С. 66–74.
29. Залевская А. А. Психолінгвістический поход к анализу языковых явлений. Вопросы языкознания. 1999. № 6. С. 15–19.

30. Зимняя И. Предметный анализ текста как продукта говорения. Смысловое восприятие речевого сообщения. М.: Наука, 1976. С. 38–56.
31. Зимняя И. Педагогическая психология: учеб. для вузов. изд. 2-е, доп., испр. и перераб. М.: Логос, 2000. 384 с.
32. Кісь Р. Мова, думка і культурна реальність (від Олександра Потебні до гіпотези мовного релятивізму). Львів: Літопис, 2002. 304 с.
33. Кузьменко Е. Психолінгвістическіе і психологіческіе аспекти личностно ориентированного общения. Прикладная психология и психоанализ. 2004. № 4. С. 65–71.
34. Леонтьев А. Психологические проблемы массовой коммуникации. М.: Наука, 1974. 146 с.
35. Леонтьев А. Язык, речь, речевая деятельность. М.: Просвещение, 1969. 214 с.
36. Леонтьев А. А. Язык и речевая деятельность в общей и педагогической психологии. Избранные психологические труды. М.: Российская академия образования. Моск. психолого-соц. ин-т., 2001. 364 с.
37. Лурия А. Язык и сознание / Под. ред Д. Хомской. М. : Изд-во МГУ, 1979. 320 с.
38. Мазурка И. Психологические и лингвистические аспекты исследования личности в научной и художественной литературе. Прикладная психология и психоанализ. 2004. № 4. С. 50–55.
39. Маркова А. Психология усвоения языка как средства общения. Москва: Наука, 1974. 218 с.
40. Маслова В. А. К построению психолінгвістическої моделі коннотации. Вопросы языкознания. 1989. № 1. С. 12-15.
41. Маслова В. А. Когнітивна лінгвістика: учеб. пособ. Минск: ТетраСистемс, 2005. 256 с.
42. Мельник О. Что такое психолінгвістика? Иностранные языки в школе. 2004. № 4. С. 82–85.
43. Науменко Т. В. Психологические методы воздействия на массовую аудиторию. Вопросы психологии. 2003. № 6. С. 63–71.
44. Немов Р. Психология: словарь-справочник. В 2-х ч. М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕС, 2003. Ч. I. 304 с.
45. Педагогическое речеведение: Словарь-справочник. Изд. 2-е./ Под ред. Т. А. Ладыженской и А. К. Михальской. М.: Флинта, Наука, 1998. 312 с.
46. Пленкин Н. Умение создавать текст. Русский язык в школе. 1981. № 5. С. 13– 5.
47. Потебня А. Мысль и язык. К.: СИНТО. 1993. 163 с.
48. Потебня А. Эстетика и поэтика. М.: Знание, 1976. 614 с.
49. Протасова Е. Ю. Функциональная прагматика: вариант психолінгвістики или общая теория языкознания? Вопросы языкознания. 1999. № 1. С. 34-39.
50. Рискаль Н. М. Про психологічну семантику діалогічного текста. Практична психологія та соціальна робота. 2006 № 2. С. 4–7.
51. Романов Д. А. Психолінгвістическое обоснование эмоциональной идентификации. Вопросы языкознания. 2005. № 1. С. 14–17.
52. Свиридова Л. Эмоциональность и ее связь с психологическим фактором в текстовом аспекте. Прикладная психология и психоанализ. 2004. № 4. С. 56–60.
53. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 460 с.
54. Слобин Д., Грин Дж. Психолінгвістика. М.: Прогресс, 1976. 349 с.
55. Фердінан де Соссюр. Курс загальної лінгвістики / пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. К.: Основа. 1998. 230 с.
56. Філіппова І. Ю. Міжкультурна комунікація. Психологічний дискурс. Практична психологія та соціальна робота. 2004. № 4. С. 5.

57. Фрумкина Р. М. Психолінгвістика: учеб. пособ. для студ. высш. учебн. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 320 с.
58. Чепелева Н. Психологія читання тексту студентами вузів. К.: Либідь, 1990. 98 с.
59. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность. Л.: Наука, 1974. 395 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / Форія Бацевич. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 344с. (25).
2. Дубравська Д. М. Основи психології: навч. посіб. Львів: Світ, 2001. 280 с. (20).
3. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля. К: Полтава – Довкілля, 2006. (25).
4. Фрумкина Р. М. Психолінгвістика: учеб. посо. для студ. высш. учебн. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 320 с. (10).

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Факультет педагогіки та психології

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛІНГВІСТИКА

Ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

освітня програма Українська мова і література

Миколаїв – 2019

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Рускуліс Лілія Володимирівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат педагогічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол від "27" серпня 2019 року № 1

Завідувачка кафедри української мови і літератури (Рускуліс Л. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології

Протокол від "27" серпня 2019 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Чугуєва І. С.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від "27" серпня 2019 року № 14

Голова навчально-методичної комісії університету (Кузнєцова О. А.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Психолінгвістика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вербальна організація та вербальна поведінка людини.

Міждисциплінарні зв'язки: лінгвістика, лінгвістика тексту, психологія, логопедія та дефектологія, етнолінгвістика, соціолінгвістика, філософія мови та лінгвістична методологія.

Програма навчальної дисципліни складається з одного модуля: Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: формування умінь аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоєння інформації про зміст, проблеми і методи сучасної психолінгвістики; теорію мовленнєвої діяльності, її структуру та механізми; поняття філогенезу мови та онтогенезу мовлення.

Завдання курсу:

- ознайомитися з предметом «Психолінгвістика», його структурою; періодизацією становлення та розвитку;
- визначити мовні явища у контексті психолінгвістичного аналізу;
- розглянути теорії виникнення мови (філогенез); процес становлення і розвитку мовлення окремого індивіда (онтогенез);
- усвідомити психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення;
- проаналізувати текст як об'єкт психолінгвістики. Ознайомитися з поняттям «інтерпретація тексту»;
- аналізувати мовленнєву діяльність в соціокультурно-мовленнєвому контексті.

У результаті вивчення курсу студент студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні: застосовує досягнення національної та світової культури у вирішенні власних професійних та життєвих завдань; володіє розвиненою культурою мислення, умінням ясно й логічно висловлювати свої думки; володіє навичками наукової організації праці; розвиває навички самостійного опанування нових знань; уміє працювати з довідковою літературою, різнотипними словниками, електронними базами даних, системами інформаційного пошуку; володіє знаннями з основних напрямків, закономірностей, змісту і форм наукової діяльності, методів планування, організації та керування науковою творчістю, роботою наукових колективів.

II. Фахові: орієнтується в наукових парадигмах загального мовознавства; застосовує знання мови на практиці, користується мовними одиницями; критично оцінює набутий досвід із позицій останніх досягнень філологічної науки; володіє сучасною мовознавчою термінологією; знає теорії виникнення мови (філогенез) та процесу становлення і розвитку мовлення окремого індивіда; володіє всіма видами мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, письмо, аудіювання) на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства; має сформовані уміння та навички здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою; уміє застосовувати сучасні наукові методи лінгвістичних, зокрема соціолінгвістичних, психолінгвістичних, лексикографічних, семантичних, когнітивних досліджень; володіє навичками планування та проведення лінгвістичного експерименту; має сформовані уміння аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоїв інформацію про зміст, проблеми й методи сучасної психолінгвістики.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена

Тема 1. Предмет психолінгвістики, причини виникнення, галузева приналежність. Історія зародження й розвитку психолінгвістики. Прикладні аспекти психолінгвістики.

Тема 2. Експериментальна психолінгвістика. Основні поняття й терміни експериментальної психолінгвістики.

Кредит 2. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми

Тема 3. Мовна особистість у психолінгвістиці.

Тема 4. Мовні явища в контексті психолінгвістичного аналізу. Мовна здібність: структура, зміст. Мовленнєва діяльність, її структура й механізми. Моделі мовленнєвої діяльності. Мовленнєва діяльність у соціокультурному мовному контексті. Сприйняття мовлення. Розуміння мовлення як мисленнєво-мнемічний процес, моделювання розуміння мовлення. Породження мовленнєвого висловлювання.

Тема 5. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення. Мислення й мова. Теорія ментальної мови у вітчизняній та світовій науці. Проблеми внутрішнього мовлення. Дуальна організація роботи головного мозку.

Кредит 3. Філогенез мови

Тема 6. Філогенез мови. Теорія виникнення мови зі звуків, що успадковані від тваринних предків. Створення мови силою людського розуму.

Тема 7. Передумови виникнення потреби в спілкуванні.

Тема 8. Особливості дитячого мовлення. Ігрові лінгвістичні «породження» в мовленні дитини. «Проблемні» діти: мовлення, інтелект, знаки. Проблеми двомовності й культура. Розвиток «двомовної дитини». Ранній розвиток нерідної мови як проблема навчання операцій зі знаками.

5. Рекомендована література

Базова

1. Белянин В. П. Психолінгвістика: учеб. М.: Флинта: Московский психолого-социальный институт, 2004. 232 с.
2. Выготский Л. Мышление и речь. М.: Лабиринт, 1996. 416 с.
3. Горелов И. Н., Седых К. Ф. Основы психолінгвістики. М.: Лабиринт, 2004. 316с.
4. Жинкин Н. Речь как проводник информации. М.: Наука, 1982. 160 с.
5. Залевская А. А. Введение в психолінгвістику. М.: Лабиринт, 1999. 160 с.
6. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики: навч. посіб. Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2002. 168 с.
7. Зимняя И. Лингвопсихология речевой деятельности. Москва-Воронеж, 2001. 432 с.
8. Ковшиков В. А. Психолінгвістика. Теория речевой деятельности. М.: АСТ: Астрель, 2007. 318 с.
9. Куранова С. І. Основы психолінгвістики: навч. посіб. К.: ВЦ Академія, 2010. 208 с.
10. Леонтьев А. А. Основы психолінгвістики. 3-е изд. М.: Наука, 2003. 287 с.
11. Методичні рекомендації до курсу «Психолінгвістика» / укладач: К. А. Марчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 39 с.
12. Настин И. В. Психолінгвістика. М.: Московский психологический социальный институт, 2007. 180 с.
13. Уланович О. И. Психолінгвістика: учеб. пособ. Минск: изд-во Гревцова, 2010. 240 с.
14. Шахнарович А. М. Проблемы психолінгвістики. М.: Наука, 1987. 237 с.

Додаткова

1. Актуальные проблемы современной лингвистики: учеб. пособ / Сост. Л. Н. Чурилина. М.: Флинта: Наука, 2007. 416 с.
2. Алефиренко Н. С. Современные проблемы науки о языке: учеб. пособ. М.: Флинта: Наука, 2005. 416 с.
3. Бадмаев Б. Ц., Малышев А. А. Психология обучения речевому мастерству. М.: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 1999. 224 с.
4. Басова Н. Педагогика и практическая психология. Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. 416с.

5. Бацевич Ф. С. Атмосфера спілкування: спроба психолінгвістичного дослідження. *Мовознавство*. 2002. №№ 4–5.
6. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підр. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
7. Білецький А. О. Про мову і мовознавство: навч. посіб. студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. К.: «АртЕк», 1996. 224 с.
8. Богоявленский Д. Н., Менчинская Н. А. Психология усвоения знаний в школе. М.: Изд-во АПН РСФСР, 1959. 298 с.
9. Бондаренко О. Ф. Факторний аналіз психолінгвістичних особливостей висловлювання у психотерапії. *Мовознавство*. 1991. № 4.
10. Брудний А. Понимание как философско-психологическая проблема. *Вопросы философии*. 1975. № 10. С. 109–117.
11. Брунер Дж. Процесс обучения: пер. с англ.. М.: Просвещение, 1962. 124 с.
12. Будагов Р. Человек и его язык. М.: Просвещение, 1976. 247 с.
13. Бухтиярова С. Психолінгвістическіе і психологіческіе основи усвоения личностно ориентированной лексики. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 61–64.
14. Ваганев А. Г. Мифологическое мышление в создании современного человека. *Мир психологии*. 2003. № 3. С. 62
15. Винославская О. В., Андрейченко Н. Г. Розвиток практичної компоненти комунікативної компетентності студентів технічних університетів. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 12. С. 65–69.
16. Вікова психологія / за ред. Г.С. Костюка. К.: Рад. шк., 1976. 269 с.
17. Власова О. І. Педагогічна психологія: навч. посіб. К.: Либідь, 2005. 400 с.
18. Вопросы психологии познавательной деятельности школьников и студентов. М.: Наука, 1988. 216 с.
19. Выготский Л. Педагогическая психология М.: Педагогика, 1991. 479 с.
20. Гавриш Н. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці. Донецьк: ТОВ «Либідь», 2001. 218 с.
21. Гальперин И. Р. Информативность единиц языка. Москва: Высшая школа, 1974. 175 с.
22. Гойхман О. Я., Надеина Т. М. Основы речевой коммуникации: учеб. для вузов. М.: ИНФРА. 272 с.
23. Григорьева В. Н., Даулетова В. В. В конфликте может выиграть каждый. *Библиотека*. 2003. № 12. С. 64
24. Гришенин В. Организация информации в тексте. *Научная речь. Лингводидактические аспекты описания и преподавания*: сб. научн. трудов. М.: Изд-во ун-та дружбы народов, 1988. С. 4–13.
25. Гумбольдт В. Избранные труды по общему языкознанию. М.: Знание, 1984. 70 с.
26. Жинкин Н. Коммуникативная система человека и развитие речи в школе. М.: Просвещение, 1969. 104 с.
27. Жинкин Н. Психологические основы развития мышления и речи. *Русский язык в школе*. 1985. № 1. С. 47–54.
28. Журавлев И. Психолого-лингвистический анализ субъективности. *Психологический журнал*. 2004. № 4. С. 66–74.
29. Залевская А. А. Психолінгвістический поход к анализу языковых явлений. *Вопросы языкознания*. 1999. № 6. С. 15–19.
30. Зимняя И. Предметный анализ текста как продукта говорения. Смысловое восприятие речевого сообщения. М.: Наука, 1976. С. 38–56.
31. Зимняя И. Педагогическая психология: учеб. для вузов. изд. 2-е, доп., испр. и перераб. М.: Логос, 2000. 384 с.
32. Кісь Р. Мова, думка і культурна реальність (від Олександра Потебні до гіпотези мовного релятивізму). Львів: Літопис, 2002. 304 с.

33. Кузьменко Е. Психолінгвістическіе і психологіческіе аспекти лічностно орієнтованного общенія. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 65–71.
34. Леонтьев А. Психологіческіе проблемы массовой коммунікації. М.: Наука, 1974. 146 с.
35. Леонтьев А. Язык, речь, речеваа діяльність. М.: Просвещеніе, 1969. 214 с.
36. Леонтьев А. А. Язык и речеваа діяльність в общей и педагогіческой психологии. *Избранные психологические труды*. М.: Россійская академия образования. Моск. психолого-соц. ин-т., 2001. 364 с.
37. Лурия А. Язык и сознание / Под. ред Д. Хомской. М. : Изд-во МГУ, 1979. 320 с.
38. Мазурка И. Психологіческіе і лінгвістическіе аспекти дослідження лічності в наукой и художественной літературе. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 50–55.
39. Маркова А. Психология усвоения языка как средства общенія. Москва: Наука, 1974. 218 с.
40. Маслова В. А. К построению психолінгвістической модели коннотации. *Вопросы языкознания*. 1989. № 1. С. 12–15.
41. Маслова В. А. Когнітивнаа лінгвістика: учеб. пособ. Минск: ТетраСистемс, 2005. 256 с.
42. Мельник О. Что такое психолінгвістика? *Иностранные языки в школе*. 2004. № 4. С. 82–85.
43. Науменко Т. В. Психологіческіе методы воздействия на массовую аудиторию. *Вопросы психологии*. 2003. № 6. С. 63–71.
44. Немов Р. Психология: словарь-справочник. В 2-х ч. М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕС, 2003. Ч. I. 304 с.
45. Педагогіческое речеведеніе: Словарь-справочник. Изд. 2-е./ Под ред. Т. А. Ладыженской и А. К. Михальской. М.: Флинта, Наука, 1998. 312 с.
46. Пленкин Н. Умение создавать текст. *Русский язык в школе*. 1981. № 5. С. 13– 5.
47. Потебня А. Мысль и язык. К.: СИНТО. 1993. 163 с.
48. Потебня А. Эстетика и поэтика. М.: Знание, 1976. 614 с.
49. Протасова Е. Ю. Функціональнаа прагматика: вариант психолінгвістики или общаа теория языкознания? *Вопросы языкознания*. 1999. № 1. С. 34–39.
50. Рискаль Н. М. Про психологічну семантику діалогічного текста. *Практична психологія та соціальна робота*. 2006 № 2. С. 4–7.
51. Романов Д. А. Психолінгвістическое обоснование эмоциональной ідентифікації. *Вопросы языкознания*. 2005. № 1. С. 14–17.
52. Свиридова Л. Эмоциональность и ее связь с психологіческим фактором в текстовом аспекте. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 56–60.
53. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 460 с.
54. Слобин Д., Грин Дж. Психолінгвістика. М.: Прогресс, 1976. 349 с.
55. Фердінан де Соссюр. Курс загальної лінгвістики / пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. К.: Основа. 1998. 230 с.
56. Філіппова І. Ю. Міжкультурна комунікація. Психологічний дискурс. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 4. С. 5.
57. Фрумкина Р. М. Психолінгвістика: учеб. пособ. для студ. высш. учебн. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 320 с.
58. Чепелева Н. Психологія читання тексту студентами вузів. К.: Либідь, 1990. 98 с.
59. Щерба Л. В. Языковая система и речеваа діяльність. Л.: Наука, 1974. 395 с.

6. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

7. Засоби діагностики успішності навчання: виконання індивідуальних завдань, контрольних і практичних робіт, самостійна робота студента, укладання словника до курсу, написання реферату, опрацювання матеріалів із інтернет-ресурсів.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛІНГВІСТИКА

Ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

освітня програма Українська мова і література

2019-2020 навчальний рік

Розробник: Рускуліс Лілія Володимирівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат педагогічних наук, доцент (Рускуліс Л.В.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Української мови і літератури

Протокол № 1 від «27» серпня, 2019 р.

Завідувачка кафедри (Рускуліс Л. В.)
«27» серпня, 2019 р.

I.Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Варіативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферат) – 1	Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	
<i>Семестр</i>			
3-й			
<i>Лекції</i>			
Загальна кількість годин – 90	Ступінь: магістра	12 год.	
		<i>Практичні</i>	
10 год.			
<i>Самостійна робота</i>			
68 год.			
Вид контролю: залік			
Тижневих годин для денної форми навчання – 6; аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 4			

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 22 год. – аудиторні заняття, 68 год. – самостійна робота (24%/76%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Варіативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферат) – 1	Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Рік підготовки:	
		2-й	
Семестр			
3-й			
Лекції			
Загальна кількість годин – 90		2 год.	
	Ступінь: магістра	Практичні	
		4 год.	
		Самостійна робота	
		84 год.	
		Вид контролю: залік	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 6 год. – аудиторні заняття, 84 год. – самостійна робота (7%/93%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: формування умінь аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоєння інформації про зміст, проблеми і методи сучасної психолінгвістики; теорію мовленнєвої діяльності, її структуру та механізми; поняття філогенезу мови та онтогенезу мовлення.

Завдання курсу:

- ознайомитися з предметом «Психолінгвістика», його структурою; періодизацією становлення та розвитку;
- визначити мовні явища у контексті психолінгвістичного аналізу;
- розглянути теорії виникнення мови (філогенез); процес становлення і розвитку мовлення окремого індивіда (онтогенез);
- усвідомити психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення;
- проаналізувати текст як об'єкт психолінгвістики. Ознайомитися з поняттям «інтерпретація тексту»;
- аналізувати мовленнєву діяльність в соціокультурно-мовленнєвому контексті.

Передумови для вивчення дисципліни: курс тісно пов'язаний зі вступом до мовознавства та теоретичними проблемами мовознавства, лінгвофілософією, психологією, лінгвістикою тексту.

Навчальна дисципліна складається з 4-х кредитів.

Результати навчання:

- знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності;
- уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом мовознавства;
- знання найважливіших методичних та філологічних вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл;
- уміння використовувати професійно профільовані знання для аналізу і інтерпретації художнього тексту.
- здатність до пошуку, оцінювання, інтерпретації та синтезу наукової інформації, отриманої з різних джерел

У результаті вивчення курсу студент студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні: застосовує досягнення національної та світової культури у вирішенні власних професійних та життєвих завдань; володіє розвиненою культурою мислення, умінням ясно й логічно висловлювати свої думки; володіє навичками наукової організації праці; розвиває навички самостійного опанування нових знань; уміє працювати з довідковою літературою, різнотипними словниками, електронними базами даних, системами інформаційного пошуку; володіє знаннями з основних напрямків, закономірностей, змісту і форм наукової діяльності, методів планування, організації та керування науковою творчістю, роботою наукових колективів.

II. Фахові: орієнтується в наукових парадигмах загального та прикладного мовознавства; застосовує знання мови на практиці, користується мовними одиницями; критично оцінює набутий досвід із позицій останніх досягнень філологічної науки; володіє сучасною мовознавчою термінологією; знає теорії виникнення мови (філогенез) та процесу становлення і розвитку мовлення окремого індивіда; володіє всіма видами мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, письмо, аудіювання) на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства; має сформовані уміння та навички здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою; уміє застосовувати сучасні наукові методи лінгвістичних, зокрема соціолінгвістичних, психолінгвістичних, лексикографічних, семантичних, когнітивних досліджень; володіє навичками планування та проведення лінгвістичного експерименту; має сформовані уміння аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоїв інформацію про зміст, проблеми й методи сучасної психолінгвістики;

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена

Тема 1. Предмет психолінгвістики, причини виникнення, галузева приналежність. Історія зародження й розвитку психолінгвістики. Прикладні аспекти психолінгвістики. Експериментальна психолінгвістика. Основні поняття й терміни експериментальної психолінгвістики.

Кредит 2. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми

Тема 2. Мовна особистість у психолінгвістиці. Мовні явища в контексті психолінгвістичного аналізу. Мовна здібність: структура, зміст.

Тема 3. Мовленнєва діяльність, її структура й механізми. Моделі мовленнєвої діяльності. Мовленнєва діяльність у соціокультурному мовному контексті. Сприйняття мовлення. Розуміння мовлення як мисленнєво-мнемічний процес, моделювання розуміння мовлення. Породження мовленнєвого висловлювання. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення. Мислення й мова. Теорія ментальної мови у вітчизняній та світовій науці. Проблеми внутрішнього мовлення. Дуальна організація роботи головного мозку.

Кредит 3. Філогенез та онтогенез мови

Тема 4. Філогенез мови. Теорія виникнення мови зі звуків, що успадковані від тваринних предків. Створення мови силою людського розуму. Передумови виникнення потреби в спілкуванні.

Тема 5. Особливості дитячого мовлення. Ігрові лінгвістичні «породження» в мовленні дитини. «Проблемні» діти: мовлення, інтелект, знаки.

Тема 6. Проблеми двомовності й культура. Розвиток «двомовної дитини». Ранній розвиток нерідної мови як проблема навчання операцій зі знаками.

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Денна форма						
	Усього	у тому числі					
		л	п	к	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	
Кредит 1.Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена							
Тема 1. Предмет психолінгвістики, причини виникнення, галузева приналежність. Історія зародження й розвитку психолінгвістики. Прикладні аспекти психолінгвістики. Експериментальна психолінгвістика. Основні поняття й терміни експериментальної психолінгвістики.	30	2	2			26	
Усього:	30	2	2			26	
Кредит 2. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми							
Тема 2. Мовна особистість у психолінгвістиці. Мовні явища в контексті психолінгвістичного аналізу. Мовна здібність: структура, зміст.	14	2	2			10	
Тема 3. Мовленнєва діяльність, її структура й механізми. Моделі мовленнєвої діяльності. Мовленнєва діяльність у соціокультурному мовному контексті. Сприйняття мовлення. Розуміння мовлення як мисленнєво-мнемічний процес, моделювання розуміння мовлення.	16	2	2			12	

Породження мовленнєвого висловлювання. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення. Мислення й мова. Теорія ментальної мови у вітчизняній та світовій науці. Проблеми внутрішнього мовлення. Дуальна організація роботи головного мозку						
Усього:	30	4	4			22
Кредит 3. Філогенез та онтогенез мови						
Тема 4. Філогенез мови. Теорія виникнення мови зі звуків, що успадковані від тваринних предків. Створення мови силою людського розуму.	10	2	2			6
Тема 5. Онтогенез мовлення. Передумови виникнення потреби в спілкуванні. Особливості дитячого мовлення. Ігрові лінгвістичні «породження» в мовленні дитини. «Проблемні» діти: мовлення, інтелект, знаки.	14	2	2			10
Тема 6. Проблеми двомовності й культура. Розвиток «двомовної дитини». Ранній розвиток нерідної мови як проблема навчання операцій зі знаками.	6	2				4
Усього:	30	6	4			20
Усього годин:	120	12	10			68

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	к	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена						
Тема 1. Предмет психолінгвістики, причини виникнення, галузева приналежність. Історія зародження й розвитку психолінгвістики. Прикладні аспекти психолінгвістики. Експериментальна психолінгвістика. Основні поняття й терміни експериментальної психолінгвістики.	30	1				29
Усього:	30	1				29
Кредит 2. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми						
Тема 2. Мовна особистість у психолінгвістиці. Мовні явища в контексті психолінгвістичного аналізу. Мовна здібність: структура, зміст.	16					16
Тема 3. Мовленнєва діяльність, її структура й механізми. Моделі мовленнєвої діяльності. Мовленнєва діяльність у соціокультурному мовному контексті. Сприйняття мовлення. Розуміння мовлення як мисленнєво-мнемічний	14	1	2			11

процес, моделювання розуміння мовлення. Породження мовленнєвого висловлювання. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення. Мислення й мова. Теорія ментальної мови у вітчизняній та світовій науці. Проблеми внутрішнього мовлення. Дуальна організація роботи головного мозку						
Усього:	30	1	2			27
Кредит 3. Філогенез та онтогенез мови						
Тема 4. Філогенез мови. Теорія виникнення мови зі звуків, що успадковані від тваринних предків. Створення мови силою людського розуму.	10					10
Тема 5. Онтогенез мовлення. Передумови виникнення потреби в спілкуванні. Особливості дитячого мовлення. Ігрові лінгвістичні «породження» в мовленні дитини. «Проблемні» діти: мовлення, інтелект, знаки.	12		2			10
Тема 6. Проблеми двомовності й культура. Розвиток «двомовної дитини». Ранній розвиток нерідної мови як проблема навчання операцій зі знаками.	8					8
Усього:	30		2			28
Усього годин:	120	2	4			84

4.Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Тема 1. Психолінгвістика як наука про мовленнєву діяльність.	2
<i>Кредит 2</i>		
2.	Тема 2. Мовна особистість у психолінгвістиці.	2
3.	Тема 3. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення.	2
<i>Кредит 3</i>		
4.	Тема 4. Філогенез мови.	2
5.	Тема 5. Психолінгвістичний аналіз онтогенезу мовлення.	2
Разом:		10

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Тема 1. Психолінгвістика як наука про мовленнєву діяльність.	1
<i>Кредит 2</i>		
2.	Тема 3. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення.	1
Разом:		2

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Тема 1. Психолінгвістика як наука про мовленнєву діяльність. Експериментальна психолінгвістика	2
<i>Кредит 2</i>		
2.	Тема 2. Мовна особистість у психолінгвістиці.	2
3.	Тема 3. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми. Сприйняття й розуміння мовлення та тексту.	2
<i>Кредит 3</i>		
4.	Тема 4. Філогенез мови.	2
5.	Тема 5. Психолінгвістичний аналіз онтогенезу мовлення	2
Разом:		10

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 2</i>		
1.	Тема 3. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми. Сприйняття й розуміння мовлення та тексту.	2
<i>Кредит 3</i>		
2.	Тема 5. Психолінгвістичний аналіз онтогенезу мовлення	2
Разом:		4

6. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Концепція зв'язку мовлення й думки, духу народу; мови як витвору народної мовної свідомості, психологічної мовленнєвої організації індивіда у працях О. Потебні.	6
2.	Психолінгвістика у колі суміжних наук. Прикладні аспекти психолінгвістики.	4
3.	Лінгвістичний напрямок у психолінгвістиці.	2
4.	Підготуйте повідомлення на тему: Значення доробку Бодуена де Куртена у становлення психолінгвістики. Біологічна концепція мови А. Шлейхера. Х. Штейнталь – основоположник психологічного напрямку в мовознавстві. УнесокЛ. Блумфілда у розвиток біхевіоризму. Новаторська концепція розвитку думки О. Потебні. Нейропсихолінгвістика як дослідження психофізіологічних механізмів породження й розпізнавання мовлення. Актуальні питання патопсихолінгвістики. Перспективи розвитку лінгвістичної гендерології та її вплив на психолінгвістику.	14

	- Моделюванням вербальної поведінки у системах штучного інтелекту.	
<i>Кредит 2</i>		
5.	Мова як багатоаспектний феномен. Мова як діяльність. Поняття діяльності, види діяльності. Терміни «мова», «мовлення», «мовленнєва діяльність».	2
6.	Мова як енергія в роботах В. фон Гумбольдта.	4
7.	Експлікація психіки й мовленнєва поведінка особистості (Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн).	4
8.	Мовленнєвий акт, його типи та структура.	4
9.	Поняття «мислення» у психологічній науці. Види мислення. Мислення і вікові особливості особистості.	8
<i>Кредит 3</i>		
10.	Теорія трудових викриків (презентація, добірка медіа-сюжетів).	6
11.	Концепція онтогенезу мовлення радянської психолінгвістики (Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн).	2
12.	Проблема розвитку дітей-мауглі.	10
13.	Проблеми розвитку у «двомовної дитини». Що таке дитячий білінгвізм і які його позитивні сторони? Розвиток дітей у білінгвальній сім'ї (за допомогою інтернет-видань).	2
Разом:		68

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Концепція зв'язку мовлення й думки, духу народу; мови як витвору народної мовної свідомості, психологічної мовленнєвої організації індивіда у працях О. Потебні.	5
2.	Психолінгвістика у колі суміжних наук. Прикладні аспекти психолінгвістики.	2
3.	Лінгвістичний напрямок у психолінгвістиці.	2
4.	Підготуйте повідомлення на тему: Значення доробку Бодуена де Куртена у становлення психолінгвістики. Біологічна концепція мови А. Шлейхера. Х. Штейнталь – основоположник психологічного напрямку в мовознавстві. Унесок Л. Блумфілда у розвиток біоевіризму. Новаторська концепція розвитку думки О. Потебні. Нейропсихолінгвістика як дослідження психофізіологічних механізмів породження й розпізнавання мовлення. Актуальні питання патопсихолінгвістики. Перспективи розвитку лінгвістичної гендерології та її вплив на психолінгвістику. - Моделюванням вербальної поведінки у системах штучного інтелекту.	20
<i>Кредит 2</i>		
5.	Мова як багатоаспектний феномен. Мова як діяльність. Поняття діяльності, види діяльності. Терміни «мова», «мовлення», «мовленнєва діяльність».	2
6.	Мова як енергія в роботах В. фон Гумбольдта.	4
7.	Експлікація психіки й мовленнєва поведінка особистості (Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн).	9
8.	Мовленнєвий акт, його типи та структура.	4
9.	Поняття «мислення» у психологічній науці. Види мислення. Мислення і вікові особливості особистості.	8

<i>Кредит 3</i>		
10.	Теорія трудових викриків (презентація, добірка медіа-сюжетів).	6
11.	Концепція онтогенезу мовлення радянської психолінгвістики (Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн).	10
12.	Проблема розвитку дітей-мауглі.	10
13.	Проблеми розвитку у «двомовної дитини». Що таке дитячий білінгвізм і які його позитивні сторони? Розвиток дітей у білінгвальній сім'ї (за допомогою інтернет-видань).	2
Разом:		84

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Укладання словника з психолінгвістики, написання рефератів, підготовка презентацій.

8. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно за умови, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; відповідає мовним нормам. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється дуже добре, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; однак трапляються незначні мовленнєві огріхи. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється добре, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; однак трапляються незначні мовленнєві огріхи. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється достатньо, якщо відповідь змістовна, однак неповна, репліки недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином використання термінологічної лексики; порушується послідовність і логічність викладу думок; надається перевага невербальній комунікації; трапляються суттєві мовленнєві огріхи.

Студенту виставляється задовільно, якщо він бере участь в обговоренні теоретичних питань практичного заняття, проте, відповіді є недостатніми за обсягом (до 5-6 реплік), елементарними за змістом, зі значною кількістю помилок різного роду.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за Зкредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за Зкрд.

Поточне оцінювання та самостійна робота						КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100	300/100
50	25	25	10	30	10		

***Примітка.** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

9. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

11. Рекомендована література

Базова

1. Белянин В. П. Психолінгвістика: учеб. М.: Флинта: Московский психолого-социальный институт, 2004. 232 с.
2. Выготский Л. Мышление и речь. М.: Лабиринт, 1996. 416 с.
3. Горелов И. Н., Седых К. Ф. Основы психолінгвістики. М.: Лабиринт, 2004. 316с.
4. Жинкин Н. Речь как проводник информации. М.: Наука, 1982. 160 с.
5. Залевская А. А. Введение в психолінгвістику. М.: Лабиринт, 1999. 160 с.
6. Засєкіна Л. В., Засєкін С. В. Вступ до психолінгвістики: навч. посіб. Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2002. 168 с.
7. Зимняя И. Лингвопсихология речевой деятельности. Москва-Воронеж, 2001. 432 с.
8. Ковшиков В. А. Психолінгвістика. Теория речевой деятельности. М.: АСТ: Астрель, 2007. 318 с.
9. Куранова С. І. Основы психолінгвістики: навч. посіб. К.: ВЦ Академія, 2010. 208 с.
10. Леонтьев А. А. Основы психолінгвістики. 3-е изд. М.: Наука, 2003. 287 с.
11. Методичні рекомендації до курсу «Психолінгвістика» / укладач: К. А. Марчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 39 с.
12. Настин И. В. Психолінгвістика. М.: Московский психологический социальный институт, 2007. 180 с.
13. Уланович О. И. Психолінгвістика: учеб. пособ. Минск: изд-во Гревцова, 2010. 240 с.
14. Шахнарович А. М. Проблемы психолінгвістики. М.: Наука, 1987. 237 с.

Додаткова

1. Актуальные проблемы современной лингвистики: учеб. пособ / Сост. Л. Н. Чурилина. М.: Флинта: Наука, 2007. 416 с.

2. Алефиренко Н. С. Современные проблемы науки о языке: учеб. пособ. М.: Флинта: Наука, 2005. 416 с.
3. Бадмаев Б. Ц., Малышев А. А. Психология обучения речевому мастерству. М.: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 1999. 224 с.
4. Басова Н. Педагогика и практическая психология. Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. 416с.
5. Бацевич Ф. С. Атмосфера спілкування: спроба психолінгвістичного дослідження. *Мовознавство*. 2002. №№ 4–5.
6. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підр. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
7. Білецький А. О. Про мову і мовознавство: навч. посіб. студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. К.: «АртЕк», 1996. 224 с.
8. Богоявленский Д. Н., Менчинская Н. А. Психология усвоения знаний в школе. М.: Изд-во АПН РСФСР, 1959. 298 с.
9. Бондаренко О. Ф. Факторний аналіз психолінгвістичних особливостей висловлювання у психотерапії. *Мовознавство*. 1991. № 4.
10. Брудный А. Понимание как философско-психологическая проблема. *Вопросы философии*. 1975. № 10. С.109–117.
11. Брунер Дж. Процесс обучения: пер. с англ.. М.: Просвещение, 1962. 124 с.
12. Будагов Р. Человек и его язык. М.: Просвещение, 1976. 247 с.
13. Бухтиярова С. Психолінгвістическіе і психологіческіе основы усвоения личностно ориентированной лексики. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 61–64.
14. Ваганев А. Г. Мифологическое мышление в создании современного человека. *Мир психологии*. 2003. № 3. С. 62
15. Винославская О. В., Андрейченко Н. Г. Розвиток практичної компоненти комунікативної компетентності студентів технічних університетів. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 12. С. 65–69.
16. Вікова психологія / за ред. Г.С. Костюка. К.: Рад. шк., 1976. 269 с.
17. Власова О. І. Педагогічна психологія: навч. посіб. К.: Либідь, 2005. 400 с.
18. Вопросы психологии познавательной деятельности школьников и студентов. М.: Наука, 1988. 216 с.
19. Выготский Л. Педагогическая психология М.: Педагогика, 1991. 479 с.
20. Гавриш Н. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці. Донецьк: ТОВ «Либідь», 2001. 218 с.
21. Гальперин И. Р. Информативность единиц языка. Москва: Высшая школа, 1974. 175 с.
22. Гойхман О. Я., Надеина Т. М. Основы речевой коммуникации: учеб. для вузов. М.: ИНФРА. 272 с.
23. Григорьева В. Н., Даулетова В. В. В конфликте может выиграть каждый. *Библиотека*. 2003. № 12. С. 64
24. Гришенин В. Организация информации в тексте. *Научная речь. Лингводидактические аспекты описания и преподавания: сб. научн. трудов*. М. Изд-во ун-та дружбы народов, 1988. С. 4–13.
25. Гумбольдт В. Избранные труды по общему языкознанию. М.: Знание, 1984. 70 с.
26. Жинкин Н. Коммуникативная система человека и развитие речи в школе. М.: Просвещение, 1969. 104 с.
27. Жинкин Н. Психологические основы развития мышления и речи. *Русский язык в школе*. 1985. № 1. С. 47–54.
28. Журавлев И. Психолого-лінгвістический анализ субъективности. *Психологический журнал*. 2004. № 4. С. 66–74.
29. Залевская А. А. Психолінгвістический поход к анализу языковых явлений. *Вопросы языкознания*. 1999. № 6. С. 15–19.

30. Зимняя И. Предметный анализ текста как продукта говорения. Смысловое восприятие речевого сообщения. М.: Наука, 1976. С. 38–56.
31. Зимняя И. Педагогическая психология: учеб. для вузов. изд. 2-е, доп., испр. и перераб. М.: Логос, 2000. 384 с.
32. Кісь Р. Мова, думка і культурна реальність (від Олександра Потебні до гіпотези мовного релятивізму). Львів: Літопис, 2002. 304 с.
33. Кузьменко Е. Психолінгвістическіе і психологіческіе аспекти личностно орієнтованного общенія. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 65–71.
34. Леонтьев А. Психологические проблемы массовой коммуникации. М.: Наука, 1974. 146 с.
35. Леонтьев А. Язык, речь, речевая деятельность. М.: Просвещение, 1969. 214 с.
36. Леонтьев А. А. Язык и речевая деятельность в общей и педагогической психологии. *Избранные психологические труды*. М.: Российская академия образования. Моск. психолого-соц. ин-т., 2001. 364 с.
37. Лурия А. Язык и сознание / Под. ред Д. Хомской. М. : Изд-во МГУ, 1979. 320 с.
38. Мазурка И. Психологические и лингвистические аспекты исследования личности в научной и художественной литературе. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 50–55.
39. Маркова А. Психология усвоения языка как средства общения. Москва: Наука, 1974. 218 с.
40. Маслова В. А. К построению психолінгвістическої моделі коннотатії. *Вопросы языкознания*. 1989. № 1. С. 12-15.
41. Маслова В. А. Когнітивна лінгвістика: учеб. пособ. Минск: ТетраСистемс, 2005. 256 с.
42. Мельник О. Что такое психолінгвістика? *Иностранные языки в школе*. 2004. № 4. С. 82–85.
43. Науменко Т. В. Психологические методы воздействия на массовую аудиторию. *Вопросы психологии*. 2003. № 6. С. 63–71.
44. Немов Р. Психология: словарь-справочник. В 2-х ч. М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕС, 2003. Ч. I. 304 с.
45. Педагогическое речеведение: Словарь-справочник. Изд. 2-е./ Под ред. Т. А. Ладыженской и А. К. Михальской. М.: Флинта, Наука, 1998. 312 с.
46. Пленкин Н. Умение создавать текст. *Русский язык в школе*. 1981. № 5. С. 13– 5.
47. Потебня А. Мысль и язык. К.: СИНТО. 1993. 163 с.
48. Потебня А. Эстетика и поэтика. М.: Знание, 1976. 614 с.
49. Протасова Е. Ю. Функциональная прагматика: вариант психолінгвістики или общая теория языкознания? *Вопросы языкознания*. 1999. № 1. С. 34-39.
50. Рискаль Н. М. Про психологічну семантику діалогічного текста. *Практична психологія та соціальна робота*. 2006 № 2. С. 4–7.
51. Романов Д. А. Психолінгвістическое обоснование эмоциональной идентификации. *Вопросы языкознания*. 2005. № 1. С. 14–17.
52. Свиридова Л. Эмоциональность и ее связь с психологическим фактором в текстовом аспекте. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 56–60.
53. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 460 с.
54. Слобин Д., Грин Дж. Психолінгвістика. М.: Прогресс, 1976. 349 с.
55. Фердінан де Соссюр. Курс загальної лінгвістики / пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. К.: Основа. 1998. 230 с.
56. Філіппова І. Ю. Міжкультурна комунікація. Психологічний дискурс. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 4. С. 5.

57. Фрумкина Р. М. Психолінгвістика: учеб. пособ. для студ. высш. учебн. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 320 с.
58. Чепелева Н. Психологія читання тексту студентами вузів. К.: Либідь, 1990. 98 с.
59. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность. Л.: Наука, 1974. 395 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / ФоріяБацевич. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 344с. (25).
2. Дубравська Д. М. Основи психології: навч. посіб. Львів: Світ, 2001. 280 с. (20).
3. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля. К: Полтава – Довкілля, 2006. (25).
4. Фрумкина Р. М. Психолінгвістика: учеб. посо. для студ. высш. учебн. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 320 с. (10).

IV

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Факультет педагогіки та психології
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова
27 серпня 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛІНГВІСТИКА

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Миколаїв – 2019

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Рускуліс Лілія Володимирівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат педагогічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол від "27" серпня 2019 року № 1

Завідувачка кафедри української мови і літератури (Рускуліс Л. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології

Протокол від "27" серпня 2019 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Чугуєва І. С.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від "27" серпня 2019 року № 14

Голова навчально-методичної комісії університету (Кузнєцова О. А.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Психолінгвістика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вербальна організація та вербальна поведінка людини.

Міждисциплінарні зв'язки: лінгвістика, лінгвістика тексту, психологія, логопедія та дефектологія, етнолінгвістика, соціолінгвістика, філософія мови та лінгвістична методологія.

Програма навчальної дисципліни складається з одного модуля: Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: формування умінь аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоєння інформації про зміст, проблеми і методи сучасної психолінгвістики; теорію мовленнєвої діяльності, її структуру та механізми; поняття філогенезу мови та онтогенезу мовлення.

Завдання курсу:

- ознайомитися з предметом «Психолінгвістика», його структурою; періодизацією становлення та розвитку;
- визначити мовні явища у контексті психолінгвістичного аналізу;
- розглянути теорії виникнення мови (філогенез); процес становлення і розвитку мовлення окремого індивіда (онтогенез);
- усвідомити психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення;
- проаналізувати текст як об'єкт психолінгвістики. Ознайомитися з поняттям «інтерпретація тексту»;
- аналізувати мовленнєву діяльність в соціокультурно-мовленнєвому контексті.

У результаті вивчення курсу студент студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні: застосовує досягнення національної та світової культури у вирішенні власних професійних та життєвих завдань; володіє розвиненою культурою мислення, умінням ясно й логічно висловлювати свої думки; володіє навичками наукової організації праці; розвиває навички самостійного опанування нових знань; уміє працювати з довідковою літературою, різнотипними словниками, електронними базами даних, системами інформаційного пошуку; володіє знаннями з основних напрямків, закономірностей, змісту і форм наукової діяльності, методів планування, організації та керування науковою творчістю, роботою наукових колективів.

II. Фахові: орієнтується в наукових парадигмах загального мовознавства; застосовує знання мови на практиці, користується мовними одиницями; критично оцінює набутий досвід із позицій останніх досягнень філологічної науки; володіє сучасною мовознавчою термінологією; знає теорії виникнення мови (філогенез) та процесу становлення і розвитку мовлення окремого індивіда; володіє всіма видами мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, письмо, аудіювання) на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства; має сформовані уміння та навички здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою; уміє застосовувати сучасні наукові методи лінгвістичних, зокрема соціолінгвістичних, психолінгвістичних, лексикографічних, семантичних, когнітивних досліджень; володіє навичками планування та проведення лінгвістичного експерименту; має сформовані уміння аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоїв інформацію про зміст, проблеми й методи сучасної психолінгвістики.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена

Тема 1. Предмет психолінгвістики, причини виникнення, галузева приналежність. Історія зародження й розвитку психолінгвістики. Прикладні аспекти психолінгвістики.

Тема 2. Експериментальна психолінгвістика. Основні поняття й терміни експериментальної психолінгвістики.

Кредит 2. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми

Тема 3. Мовна особистість у психолінгвістиці.

Тема 4. Мовні явища в контексті психолінгвістичного аналізу. Мовна здібність: структура, зміст. Мовленнєва діяльність, її структура й механізми. Моделі мовленнєвої діяльності. Мовленнєва діяльність у соціокультурному мовному контексті. Сприйняття мовлення. Розуміння мовлення як мисленнєво-мнемічний процес, моделювання розуміння мовлення. Породження мовленнєвого висловлювання.

Тема 5. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення. Мислення й мова. Теорія ментальної мови у вітчизняній та світовій науці. Проблеми внутрішнього мовлення. Дуальна організація роботи головного мозку.

Кредит 3. Філогенез мови

Тема 6. Філогенез мови. Теорія виникнення мови зі звуків, що успадковані від тваринних предків. Створення мови силою людського розуму.

Кредит 4. Онтогенез мовлення.

Тема 7. Передумови виникнення потреби в спілкуванні.

Тема 8. Особливості дитячого мовлення. Ігрові лінгвістичні «породження» в мовленні дитини. «Проблемні» діти: мовлення, інтелект, знаки.

Тема 9. Проблеми двомовності й культура. Розвиток «двомовної дитини». Ранній розвиток нерідної мови як проблема навчання операцій зі знаками.

8. Рекомендована література

Базова

1. Белянин В. П. Психолінгвістика: учеб. М.: Флинта: Московский психолого-социальный институт, 2004. 232 с.
2. Выготский Л. Мышление и речь. М.: Лабиринт, 1996. 416 с.
3. Горелов И. Н., Седых К. Ф. Основы психолінгвістики. М.: Лабиринт, 2004. 316с.
4. Жинкин Н. Речь как проводник информации. М.: Наука, 1982. 160 с.
5. Залевская А. А. Введение в психолінгвістику. М.: Лабиринт, 1999. 160 с.
6. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики: навч. посіб. Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2002. 168 с.
7. Зимняя И. Лингвопсихология речевой деятельности. Москва-Воронеж, 2001. 432 с.
8. Ковшиков В. А. Психолінгвістика. Теория речевой деятельности. М.: АСТ: Астрель, 2007. 318 с.
9. Куранова С. І. Основы психолінгвістики: навч. посіб. К.: ВЦ Академія, 2010. 208 с.
10. Леонтьев А. А. Основы психолінгвістики. 3-е изд. М.: Наука, 2003. 287 с.
11. Методичні рекомендації до курсу «Психолінгвістика» / укладач: К. А. Марчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 39 с.
12. Настин И. В. Психолінгвістика. М.: Московский психологический социальный институт, 2007. 180 с.
13. Уланович О. И. Психолінгвістика: учеб. пособ. Минск: изд-во Гревцова, 2010. 240 с.
14. Шахнарович А. М. Проблемы психолінгвістики. М.: Наука, 1987. 237 с.

Додаткова

1. Актуальные проблемы современной лингвистики: учеб. пособ / Сост. Л. Н. Чурилина. М.: Флинта: Наука, 2007. 416 с.
2. Алефиренко Н. С. Современные проблемы науки о языке: учеб. пособ. М.: Флинта: Наука, 2005. 416 с.
3. Бадмаев Б. Ц., Малышев А. А. Психология обучения речевому мастерству. М.: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 1999. 224 с.
4. Басова Н. Педагогика и практическая психология. Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. 416с.

5. Бацевич Ф. С. Атмосфера спілкування: спроба психолінгвістичного дослідження. *Мовознавство*. 2002. №№ 4–5.
6. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підр. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
7. Білецький А. О. Про мову і мовознавство: навч. посіб. студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. К.: «АртЕк», 1996. 224 с.
8. Богоявленский Д. Н., Менчинская Н. А. Психология усвоения знаний в школе. М.: Изд-во АПН РСФСР, 1959. 298 с.
9. Бондаренко О. Ф. Факторний аналіз психолінгвістичних особливостей висловлювання у психотерапії. *Мовознавство*. 1991. № 4.
10. Брудный А. Понимание как философско-психологическая проблема. *Вопросы философии*. 1975. № 10. С.109–117.
11. Брунер Дж. Процесс обучения: пер. с англ.. М.: Просвещение, 1962. 124 с.
12. Будагов Р. Человек и его язык. М.: Просвещение, 1976. 247 с.
13. Бухтиярова С. Психолінгвістическіе і психологіческіе основи усвоения личностно ориентированной лексики. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 61–64.
14. Ваганев А. Г. Мифологическое мышление в создании современного человека. *Мир психологии*. 2003. № 3. С. 62
15. Винославская О. В., Андрейченко Н. Г. Розвиток практичної компоненти комунікативної компетентності студентів технічних університетів. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 12. С. 65–69.
16. Вікова психологія / за ред. Г.С. Костюка. К.: Рад. шк., 1976. 269 с.
17. Власова О. І. Педагогічна психологія: навч. посіб. К.: Либідь, 2005. 400 с.
18. Вопросы психологии познавательной деятельности школьников и студентов. М.: Наука, 1988. 216 с.
19. Выготский Л. Педагогическая психология М.: Педагогика, 1991. 479 с.
20. Гавриш Н. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці. Донецьк: ТОВ «Либідь», 2001. 218 с.
21. Гальперин И. Р. Информативность единиц языка. Москва: Высшая школа, 1974. 175 с.
22. Гойхман О. Я., Надеина Т. М. Основы речевой коммуникации: учеб. для вузов. М.: ИНФРА. 272 с.
23. Григорьева В. Н., Даулетова В. В. В конфликте может выиграть каждый. *Библиотека*. 2003. № 12. С. 64
24. Гришенин В. Организация информации в тексте. *Научная речь. Лингводидактические аспекты описания и преподавания*: сб. научн. трудов. М. Изд-во ун-та дружбы народов, 1988. С. 4–13.
25. Гумбольдт В. Избранные труды по общему языкознанию. М.: Знание, 1984. 70 с.
26. Жинкин Н. Коммуникативная система человека и развитие речи в школе. М.: Просвещение, 1969. 104 с.
27. Жинкин Н. Психологические основы развития мышления и речи. *Русский язык в школе*. 1985. № 1. С. 47–54.
28. Журавлев И. Психолого-лингвистический анализ субъективности. *Психологический журнал*. 2004. № 4. С. 66–74.
29. Залевская А. А. Психолінгвістический поход к анализу языковых явлений. *Вопросы языкознания*. 1999. № 6. С. 15–19.
30. Зимняя И. Предметный анализ текста как продукта говорения. Смысловое восприятие речевого сообщения. М.: Наука, 1976. С. 38–56.
31. Зимняя И. Педагогическая психология: учеб. для вузов. изд. 2-е, доп., испр. и перераб. М.: Логос, 2000. 384 с.
32. Кісь Р. Мова, думка і культурна реальність (від Олександра Потебні до гіпотези мовного релятивізму). Львів: Літопис, 2002. 304 с.

33. Кузьменко Е. Психолінгвістическіе і психологіческіе аспекти лічностно орієнтованного общенія. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 65–71.
34. Леонтьев А. Психологіческіе проблемы массовой коммунікації. М.: Наука, 1974. 146 с.
35. Леонтьев А. Язык, речь, речеваа діяльність. М.: Просвещеніе, 1969. 214 с.
36. Леонтьев А. А. Язык и речеваа діяльність в общей и педагогіческой психологии. *Избранные психологіческие труды*. М.: Россійская академія образованія. Моск. психолого-соц. ин-т., 2001. 364 с.
37. Лурия А. Язык и сознание / Под. ред Д. Хомской. М. : Изд-во МГУ, 1979. 320 с.
38. Мазурка И. Психологіческіе и лінгвістическіе аспекти исследованія личности в научной и художественной літературе. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 50–55.
39. Маркова А. Психология усвоенія языка как средства общенія. Москва: Наука, 1974. 218 с.
40. Маслова В. А. К построенію психолінгвістической модели коннотации. *Вопросы языкознанія*. 1989. № 1. С. 12-15.
41. Маслова В. А. Когнітивнаа лінгвістика: учеб. пособ. Минск: ТетраСистемс, 2005. 256 с.
42. Мельник О. Что такое психолінгвістика? *Иностранные языки в школе*. 2004. № 4. С. 82–85.
43. Науменко Т. В. Психологіческіе методы воздействия на массовую аудиторію. *Вопросы психологии*. 2003. № 6. С. 63–71.
44. Немов Р. Психология: словарь-справочник. В 2-х ч. М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕС, 2003. Ч. I. 304 с.
45. Педагогіческое речеведеніе: Словарь-справочник. Изд. 2-е./ Под ред. Т. А. Ладыженской и А. К. Михальской. М.: Флинта, Наука, 1998. 312 с.
46. Пленкин Н. Умение создавать текст. *Русский язык в школе*. 1981. № 5. С. 13– 5.
47. Потебня А. Мысль и язык. К.: СИНТО. 1993. 163 с.
48. Потебня А. Эстетика и поэтика. М.: Знаніе, 1976. 614 с.
49. Протасова Е. Ю. Функціональнаа прагматика: вариант психолінгвістики или общаа теория языкознанія? *Вопросы языкознанія*. 1999. № 1. С. 34-39.
50. Рискаль Н. М. Про психологічну семантику діалогічного текста. *Практична психологія та соціальна робота*. 2006 № 2. С. 4–7.
51. Романов Д. А. Психолінгвістическое обоснованіе эмоциональной ідентифікації. *Вопросы языкознанія*. 2005. № 1. С. 14–17.
52. Свиридова Л. Эмоциональность и ее связь с психологіческим фактором в текстовом аспекте. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 56–60.
53. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 460 с.
54. Слобин Д., Грин Дж. Психолінгвістика. М.: Прогресс, 1976. 349 с.
55. Фердінан де Соссюр. Курс загальної лінгвістики / пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. К.: Основа. 1998. 230 с.
56. Філіппова І. Ю. Міжкультурна комунікація. Психологічний дискурс. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 4. С. 5.
57. Фрумкіна Р. М. Психолінгвістика: учеб. пособ. для студ. высш. учебн. заведений. М.: Издательский центр «Академія», 2003. 320 с.
58. Чепелева Н. Психологія читанія тексту студентами вузів. К.: Либідь, 1990. 98 с.
59. Щерба Л. В. Языковая система и речеваа діяльність. Л.: Наука, 1974. 395 с.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

10. Засоби діагностики успішності навчання: виконання індивідуальних завдань, контрольних і практичних робіт, самостійна робота студента, укладання словника до курсу, написання реферату, опрацювання матеріалів із інтернет-ресурсів.

14

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛІНГВІСТИКА

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

2019-2020 навчальний рік

Розробник: Рускуліс Лілія Володимирівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат педагогічних наук, доцент (Рускуліс Л.В.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Української мови і літератури

Протокол № 1 від «27» серпня, 2019 р.

Завідувачка кафедри (Рускуліс Л. В.)
«27» серпня, 2019 р.

І. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка	Варіативна	
	Спеціальність 014 «Середня освіта»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферат) – 1	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120		4-й	
		Семестр	
		8-й	
Тижневих годин для денної форми навчання – 8; аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 4	Ступінь: бакалавра	Лекції	
		24 год.	
		Практичні	
		40 год.	
		Самостійна робота	
		56 год.	
		Вид контролю: залік	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 64 год. – аудиторні заняття, 56 год. – самостійна робота (53%/47%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: формування умінь аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоєння інформації про зміст, проблеми і методи сучасної психолінгвістики; теорію мовленнєвої діяльності, її структуру та механізми; поняття філогенезу мови та онтогенезу мовлення.

Завдання курсу:

- ознайомитися з предметом «Психолінгвістика», його структурою; періодизацією становлення та розвитку;
- визначити мовні явища у контексті психолінгвістичного аналізу;
- розглянути теорії виникнення мови (філогенез); процес становлення і розвитку мовлення окремого індивіда (онтогенез);
- усвідомити психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення;
- проаналізувати текст як об'єкт психолінгвістики. Ознайомитися з поняттям «інтерпретація тексту»;
- аналізувати мовленнєву діяльність в соціокультурно-мовленнєвому контексті.

Передумови для вивчення дисципліни: курс тісно пов'язаний зі вступом до мовознавства та теоретичними проблемами мовознавства, лінгвофілософією, психологією, лінгвістикою тексту.

Навчальна дисципліна складається з 4-х кредитів.

Результати навчання:

- знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності;
- уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом мовознавства;
- знання найважливіших методичних та філологічних вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл;
- уміння використовувати професійно профільовані знання для аналізу і інтерпретації художнього тексту.
- здатність до пошуку, оцінювання, інтерпретації та синтезу наукової інформації, отриманої з різних джерел

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні: застосовує досягнення національної та світової культури у вирішенні власних професійних та життєвих завдань; володіє розвиненою культурою мислення, умінням ясно й логічно висловлювати свої думки; володіє навичками наукової організації праці; розвиває навички самостійного опанування нових знань; уміє працювати з довідковою літературою, різнотипними словниками, електронними базами даних, системами інформаційного пошуку; володіє знаннями з основних напрямків, закономірностей, змісту і форм наукової діяльності, методів планування, організації та керування науковою творчістю, роботою наукових колективів.

II. Фахові: орієнтується в наукових парадигмах загального та прикладного мовознавства; застосовує знання мови на практиці, користується мовними одиницями; критично оцінює набутий досвід із позицій останніх досягнень філологічної науки; володіє сучасною мовознавчою термінологією; знає теорії виникнення мови (філогенез) та процесу становлення і розвитку мовлення окремого індивіда; володіє всіма видами мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, письмо, аудіювання) на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства; має сформовані уміння та навички здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою; уміє застосовувати сучасні наукові методи лінгвістичних, зокрема соціолінгвістичних, психолінгвістичних, лексикографічних, семантичних, когнітивних досліджень; володіє навичками планування та проведення лінгвістичного експерименту; має сформовані уміння аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоїв інформацію про зміст, проблеми й методи сучасної психолінгвістики;

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена

Тема 1. Предмет психолінгвістики, причини виникнення, галузева приналежність. Історія зародження й розвитку психолінгвістики. Прикладні аспекти психолінгвістики.

Тема 2. Експериментальна психолінгвістика. Основні поняття й терміни експериментальної психолінгвістики.

Кредит 2. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми

Тема 3. Мовна особистість у психолінгвістиці.

Тема 4. Мовні явища в контексті психолінгвістичного аналізу. Мовна здібність: структура, зміст. Мовленнєва діяльність, її структура й механізми. Моделі мовленнєвої діяльності. Мовленнєва діяльність у соціокультурному мовному контексті. Сприйняття мовлення. Розуміння мовлення як мисленнєво-мнемічний процес, моделювання розуміння мовлення. Породження мовленнєвого висловлювання.

Тема 5. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення. Мислення й мова. Теорія ментальної мови у вітчизняній та світовій науці. Проблеми внутрішнього мовлення. Дуальна організація роботи головного мозку.

Кредит 3. Філогенез мови

Тема 6. Філогенез мови. Теорія виникнення мови зі звуків, що успадковані від тваринних предків. Створення мови силою людського розуму.

Кредит 4. Онтогенез мовлення.

Тема 7. Передумови виникнення потреби в спілкуванні.

Тема 8. Особливості дитячого мовлення. Ігрові лінгвістичні «породження» в мовленні дитини. «Проблемні» діти: мовлення, інтелект, знаки.

Тема 9. Проблеми двомовності й культура. Розвиток «двомовної дитини». Ранній розвиток нерідної мови як проблема навчання операцій зі знаками.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	к	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Психолінгвістика – дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена						
Тема 1. Предмет психолінгвістики, причини виникнення, галузева приналежність. Історія зародження й розвитку психолінгвістики. Прикладні аспекти психолінгвістики.	14	2	4			8
Тема 2. Експериментальна психолінгвістика. Основні поняття й терміни експериментальної психолінгвістики.	16	2	4			10
Усього:	30	4	8			18
Кредит 2. Мовленнєва діяльність, її структура та механізми						
Тема 3. Мовна особистість у психолінгвістиці.	10	2	4			4
Тема 4. Мовні явища в контексті психолінгвістичного аналізу. Мовна здібність: структура, зміст. Мовленнєва діяльність, її структура й механізми. Моделі мовленнєвої діяльності. Мовленнєва діяльність у соціокультурному мовному контексті. Сприйняття мовлення. Розуміння мовлення як	10	2	4			4

мисленнево-мнемічний процес, моделювання розуміння мовлення. Породження мовленнєвого висловлювання.						
Тема 5. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення. Мислення й мова. Теорія ментальної мови у вітчизняній та світовій науці. Проблеми внутрішнього мовлення. Дуальна організація роботи головного мозку.	10	2	4			4
Усього:	30	6	12			12
Кредит 3. Філогенез мови						
Тема 6. Філогенез мови. Теорія виникнення мови зі звуків, що успадковані від тваринних предків. Створення мови силою людського розуму.	30	4	8			18
Усього:	30	4	8			18
Кредит 4. Онтогенез мови						
Тема 7. Онтогенез мовлення. Передумови виникнення потреби в спілкуванні.	10	4	4			2
Тема 8. Особливості дитячого мовлення. Ігрові лінгвістичні «породження» в мовленні дитини. «Проблемні» діти: мовлення, інтелект, знаки.	14	4	6			4
Тема 9. Проблеми двомовності й культура. Розвиток «двомовної дитини». Ранній розвиток нерідної мови як проблема навчання операцій зі знаками.	6	2	2			2
Усього:	30	10	12			8
Усього годин:	120	24	40			56

4.Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Тема 1. Психолінгвістика як наука про мовленнєву діяльність.	2
2.	Тема 2. Експериментальна психолінгвістика.	2
<i>Кредит 2</i>		
3.	Тема 3. Мовна особистість у психолінгвістиці.	2
4.	Тема 4. Мовні явища у контексті психолінгвістичного аналізу. Сприйняття й розуміння мовлення та тексту.	2
5.	Тема 5. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення.	2
<i>Кредит 3</i>		
6.	Тема 6. Філогенез мови.	4
<i>Кредит 4</i>		
7.	Тема 7. Психолінгвістичний аналіз онтогенезу мовлення	4
8.	Тема 8. Особливості дитячого мовлення.	4
9.	Тема 9. Проблеми двомовності й культура.	2
Разом:		24

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Тема 1. Психолінгвістика як наука про мовленнєву діяльність.	4
2.	Тема 2. Експериментальна психолінгвістика.	4
<i>Кредит 2</i>		
3.	Тема 3. Мовна особистість у психолінгвістиці.	4
4.	Тема 4. Мовленнєві явища у контексті психолінгвістичного аналізу. Сприйняття й розуміння мовлення та тексту.	4
5.	Тема 5. Психолінгвістичні проблеми мовленнєвого мислення.	4
<i>Кредит 3</i>		
6.	Тема 6. Філогенез мови.	8
<i>Кредит 4</i>		
7.	Тема 7. Психолінгвістичний аналіз онтогенезу мовлення	4
8.	Тема 8. Особливості дитячого мовлення.	6
9.	Тема 9. Проблеми двомовності й культура.	2
Разом:		40

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1</i>		
1.	Концепція зв'язку мовлення й думки, духу народу; мови як витвору народної мовної свідомості, психологічної мовленнєвої організації індивіда у працях О. Потебні.	4
2.	Психолінгвістика у колі суміжних наук. Прикладні аспекти психолінгвістики.	2
3.	Лінгвістичний напрямок у психолінгвістиці.	2
4.	Підготуйте повідомлення на тему: - Значення доробку Бодуена де Куртена у становлення психолінгвістики. - Біологічна концепція мови А. Шлейхера. - Х. Штейнталь – основоположник психологічного напрямку в мовознавстві. - Унесок Л. Блумфілда у розвиток біхевіоризму. - Новаторська концепція розвитку думки О. Потебні. - Нейропсихолінгвістика як дослідження психофізіологічних механізмів породження й розпізнавання мовлення. - Актуальні питання патопсихолінгвістики. - Перспективи розвитку лінгвістичної гендерології та її вплив на психолінгвістику. - Моделюванням вербальної поведінки у системах штучного інтелекту.	10
<i>Кредит 2</i>		
5.	Мова як багатоаспектний феномен. Мова як діяльність. Поняття діяльності, види діяльності. Терміни «мова», «мовлення», «мовленнєва діяльність».	2
6.	Мова як енергія в роботах В. фон Гумбольдта.	2
7.	Експлікація психіки й мовленнєва поведінка особистості (Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн).	2
8.	Мовленнєвий акт, його типи та структура.	2
9.	Поняття «мислення» у психологічній науці. Види мислення. Мислення і вікові	4

	особливості особистості.	
<i>Кредит 3</i>		
10.	Теорія трудових викриків (презентація, добірка медіа-сюжетів).	18
<i>Кредит 4</i>		
11.	Концепція онтогенезу мовлення радянської психолінгвістики (Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн).	2
12.	Проблема розвитку дітей-мауглі.	4
13.	Проблеми розвиток у «двомовної дитини». Що таке дитячий білінгвізм і які його позитивні сторони? Розвиток дітей у білінгвальній сім'ї (за допомогою інтернет-видань).	2
Разом:		56

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Укладання словника з психолінгвістики, написання рефератів, підготовка презентацій.

8. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно за умови, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; відповідає мовним нормам. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється дуже добре, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; однак трапляються незначні мовленнєві огріхи. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється добре, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; однак трапляються незначні мовленнєві огріхи. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється достатньо, якщо відповідь змістовна, однак неповна, репліки недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином використання термінологічної

лексики; порушується послідовність і логічність викладу думок; надається перевага невербальній комунікації; трапляються суттєві мовленнєві огріхи.

Студенту виставляється задовільно, якщо він бере участь в обговоренні теоретичних питань практичного заняття, проте, відповіді є недостатніми за обсягом (до 5-6 реплік), елементарними за змістом, зі значною кількістю помилок різного роду.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 200 до 400 балів (за 4 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 4 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота									КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100	400/100
25	25	15	15	20	50	10	30	10		

***Примітка.** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

9. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

11. Рекомендована література

Базова

1. Белянин В. П. Психолінгвістика: учеб. М.: Флинта: Московский психолого-социальный институт, 2004. 232 с.
2. Выготский Л. Мышление и речь. М.: Лабиринт, 1996. 416 с.
3. Горелов И. Н., Седых К. Ф. Основы психолінгвістики. М.: Лабиринт, 2004. 316с.
4. Жинкин Н. Речь как проводник информации. М.: Наука, 1982. 160 с.
5. Залевская А. А. Введение в психолінгвістику. М.: Лабиринт, 1999. 160 с.
6. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики: навч. посіб. Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2002. 168 с.
7. Зимняя И. Лингвопсихология речевой деятельности. Москва-Воронеж, 2001. 432 с.
8. Ковшиков В. А. Психолінгвістика. Теория речевой деятельности. М.: АСТ: Астрель, 2007. 318 с.
9. Куранова С. І. Основы психолінгвістики: навч. посіб. К.: ВЦ Академія, 2010. 208 с.
10. Леонтьев А. А. Основы психолінгвістики. 3-е изд. М.: Наука, 2003. 287 с.
11. Методичні рекомендації до курсу «Психолінгвістика» / укладач: К. А. Марчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 39 с.
12. Настин И. В. Психолінгвістика. М.: Московский психологический социальный институт, 2007. 180 с.
13. Уланович О. И. Психолінгвістика: учеб. пособ. Минск: изд-во Гревцова, 2010. 240 с.
14. Шахнарович А. М. Проблемы психолінгвістики. М.: Наука, 1987. 237 с.

Додаткова

1. Актуальные проблемы современной лингвистики: учеб. пособ / Сост. Л. Н. Чурилина. М.: Флинта: Наука, 2007. 416 с.
2. Алефиренко Н. С. Современные проблемы науки о языке: учеб. пособ. М.: Флинта: Наука, 2005. 416 с.
3. Бадмаев Б. Ц., Малышев А. А. Психология обучения речевому мастерству. М.: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 1999. 224 с.
4. Басова Н. Педагогика и практическая психология. Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. 416с.
5. Бацевич Ф. С. Атмосфера спілкування: спроба психолінгвістичного дослідження. *Мовознавство*. 2002. №№ 4–5.
6. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підр. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
7. Білецький А. О. Про мову і мовознавство: навч. посіб. студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. К.: «АртЕк», 1996. 224 с.
8. Богоявленский Д. Н., Менчинская Н. А. Психология усвоения знаний в школе. М.: Изд-во АПН РСФСР, 1959. 298 с.
9. Бондаренко О. Ф. Факторний аналіз психолінгвістичних особливостей висловлювання у психотерапії. *Мовознавство*. 1991. № 4.
10. Брудный А. Понимание как философско-психологическая проблема. *Вопросы философии*. 1975. № 10. С.109–117.
11. Брунер Дж. Процесс обучения: пер. с англ.. М.: Просвещение, 1962. 124 с.
12. Будагов Р. Человек и его язык. М.: Просвещение, 1976. 247 с.
13. Бухтиярова С. Психолінгвістическіе и психологическіе основы усвоения личностно ориентированной лексики. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 61–64.
14. Ваганев А. Г. Мифологическое мышление в создании современного человека. *Мир психологии*. 2003. № 3. С. 62
15. Винославская О. В., Андрейченко Н. Г. Розвиток практичної компоненти комунікативної компетентності студентів технічних університетів. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 12. С. 65–69.
16. Вікова психологія / за ред. Г.С. Костюка. К.: Рад. шк., 1976. 269 с.
17. Власова О. І. Педагогічна психологія: навч. посіб. К.: Либідь, 2005. 400 с.
18. Вопросы психологии познавательной деятельности школьников и студентов. М.: Наука, 1988. 216 с.
19. Выготский Л. Педагогическая психология М.: Педагогика, 1991. 479 с.
20. Гавриш Н. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці. Донецьк: ТОВ «Либідь», 2001. 218 с.
21. Гальперин И. Р. Информативность единиц языка. Москва: Высшая школа, 1974. 175 с.
22. Гойхман О. Я., Надеина Т. М. Основы речевой коммуникации: учеб. для вузов. М.: ИНФРА. 272 с.
23. Григорьева В. Н., Даулетова В. В. В конфликте может выиграть каждый. *Библиотека*. 2003. № 12. С. 64
24. Гришенин В. Организация информации в тексте. *Научная речь. Лингводидактические аспекты описания и преподавания*: сСб. научн. трудов. М. Изд-во ун-та дружбы народов, 1988. С. 4–13.
25. Гумбольдт В. Избранные труды по общему языкознанию. М.: Знание, 1984. 70 с.
26. Жинкин Н. Коммуникативная система человека и развитие речи в школе. М.: Просвещение, 1969. 104 с.
27. Жинкин Н. Психологические основы развития мышления и речи. *Русский язык в школе*. 1985. № 1. С. 47–54.
28. Журавлев И. Психолого-лінгвістический анализ субъективности. *Психологический журнал*. 2004. № 4. С. 66–74.

29. Залевская А. А. Психолингвистический поход к анализу языковых явлений. *Вопросы языкознания*. 1999. № 6. С. 15–19.
30. Зимняя И. Предметный анализ текста как продукта говорения. Смысловое восприятие речевого сообщения. М.: Наука, 1976. С. 38–56.
31. Зимняя И. Педагогическая психология: учеб. для вузов. изд. 2-е, доп., испр. и перераб. М.: Логос, 2000. 384 с.
32. Кісь Р. Мова, думка і культурна реальність (від Олександра Потебні до гіпотези мовного релятивізму). Львів: Літопис, 2002. 304 с.
33. Кузьменко Е. Психолингвистические и психологические аспекты личностно ориентированного общения. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 65–71.
34. Леонтьев А. Психологические проблемы массовой коммуникации. М.: Наука, 1974. 146 с.
35. Леонтьев А. Язык, речь, речевая деятельность. М.: Просвещение, 1969. 214 с.
36. Леонтьев А. А. Язык и речевая деятельность в общей и педагогической психологии. *Избранные психологические труды*. М.: Российская академия образования. Моск. психолого-соц. ин-т., 2001. 364 с.
37. Лурия А. Язык и сознание / Под. ред Д. Хомской. М. : Изд-во МГУ, 1979. 320 с.
38. Мазурка И. Психологические и лингвистические аспекты исследования личности в научной и художественной литературе. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 50–55.
39. Маркова А. Психология усвоения языка как средства общения. Москва: Наука, 1974. 218 с.
40. Маслова В. А. К построению психолингвистической модели коннотации. *Вопросы языкознания*. 1989. № 1. С. 12-15.
41. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика: учеб. пособ. Минск: ТетраСистемс, 2005. 256 с.
42. Мельник О. Что такое психолингвистика? *Иностранные языки в школе*. 2004. № 4. С. 82–85.
43. Наumenко Т. В. Психологические методы воздействия на массовую аудиторию. *Вопросы психологии*. 2003. № 6. С. 63–71.
44. Немов Р. Психология: словарь-справочник. В 2-х ч. М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕС, 2003. Ч. I. 304 с.
45. Педагогическое речеведение: Словарь-справочник. Изд. 2-е./ Под ред. Т. А. Ладыженской и А. К. Михальской. М.: Флинта, Наука, 1998. 312 с.
46. Пленкин Н. Умение создавать текст. *Русский язык в школе*. 1981. № 5. С. 13– 5.
47. Потебня А. Мысль и язык. К.: СИНТО. 1993. 163 с.
48. Потебня А. Эстетика и поэтика. М.: Знание, 1976. 614 с.
49. Протасова Е. Ю. Функциональная прагматика: вариант психолингвистики или общая теория языкознания? *Вопросы языкознания*. 1999. № 1. С. 34-39.
50. Рискаль Н. М. Про психологічну семантику діалогічного тексту. *Практична психологія та соціальна робота*. 2006 № 2. С. 4–7.
51. Романов Д. А. Психолингвистическое обоснование эмоциональной идентификации. *Вопросы языкознания*. 2005. № 1. С. 14–17.
52. Свиридова Л. Эмоциональность и ее связь с психологическим фактором в текстовом аспекте. *Прикладная психология и психоанализ*. 2004. № 4. С. 56–60.
53. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 460 с.
54. Слобин Д., Грин Дж. Психолингвистика. М.: Прогресс, 1976. 349 с.
55. Фердінан де Соссюр. Курс загальної лінгвістики / пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. К.: Основа. 1998. 230 с.

56. Філіппова І. Ю. Міжкультурна комунікація. Психологічний дискурс. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 4. С. 5.
57. Фрумкіна Р. М. Психолінгвістика: учеб. пособ. для студ. высш. учебн. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 320 с.
58. Чепелева Н. Психологія читання тексту студентами вузів. К.: Либідь, 1990. 98 с.
59. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность. Л.: Наука, 1974. 395 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / Форія Бацевич. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 344с. (25).
- 2.Дубравська Д. М. Основи психології: навч. посіб. Львів: Світ, 2001. 280 с. (20).
- 3.Селіванова О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля. К: Полтава – Довкілля, 2006. (25).
- 4.Фрумкіна Р. М. Психолінгвістика: учеб. посо. для студ. высш. учебн. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 320 с. (10).